Инв. ...
Гос. книжная палата УзССР
21 АПР

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 91 (18.568). • Пайшанба, 1983 йил 21 апрель • Баҳоси 3 тийин.

Колхозчилар, совхозларнинг ходимлари! Деҳқончиликнинг илмий асосланган системасини актив жорий этингиз! Дон, техника экинлари ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари ҳосили етиштиришни кўпайтирингиз!

Ердан, техникадан, ўғитлардан, меҳнат ва молия ресурсларидан омилкорлик билан фойдаланингиз!

(КПСС Марказий Комитетининг 1 Май Чақириқларидан).

МАЙОЛДИ ВАХТАСИДА

Маррадан ўзиб

● БУХОРО. «Октябрь 10 йиллиги» пиллакашлик фабрикасининг ишчиси Г. Сивак ўн иккинчи беш йиллик ҳисобига дастлабки кумуш ранг ипак тола тайёрлаб чиқарди. Корхонанинг машҳур ишчилари — Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати В. Дурова, КПСС XXVI съезди делегати Ф. Ваҳобова ўз ҳамкасбларини меҳнатда эришган ажойиб ғалабаси билан самимий муборакбод этдилар.

Г. Сивак ўн икки йилдан бери меҳнат қилади. У зиммасидаги план ва топшириқларни доимо ошириб бажариб бошқаларга ибрат бўлаётир.

Пиллакашлик фабрикасида унинг издошлари жуда кўп. Меҳнат илғорлари 1 Май байрамини ярим йиллик программани муддатидан илгари бажариш билан кутиб олмоқдалар.

Эстафета давом этади

● ЖАРҚЎРҒОН. Пахта тозалаш заводи коллективи ўз мусобақадошлари — Шахти шаҳри тўқимачиларига пландан ташқари икки вагон тола жўнатди. Мана тўрт йилдирки, «Сурхон» тажриба хўжалиги, Жарқўрғон пахта тозалаш заводи ва Шахти ип-газлама комбинати ўртасидаги шартномага амал қилиб келинмоқда. Социалистик ҳамдўстлик тўғрисидаги шартномада «Пахта чаноғидан тайёр газламагача ҳаммаси Сифат белгиси билан чиқарилади» деган сўзлар ёзилган. Ишчилар эстафетасининг барча қатнашчилари ўз мажбуриятларини муваффақиятли адо этмоқдалар.

Резервлардан фойдаланиб

● НАМАНГАН. 6-автомобиль корхонасининг ҳайдовчиси М. Холмирзаев шахсий беш йиллик программасини бажарди.

Илғор шофёр корхонада биринчилардан бўлиб, иқтисод ва тежамкорлик учун социалистик мусобақага қўшилди, меҳнат интизомини мустаҳкамлади. Шу беш йиллик бошидан буён деярли 1,5 минг сўмлик эҳтиёт қисмлар ва резина тежаб қолди. У бошқараётган машина капитал ремонтсиз 500 минг километрдан кўпроқ йўл босди.

Топшириқдан ташқари 2,5 минг тоннадан кўпроқ юк ташиб берган М. Холмирзаев бошлиқ бригада аъзолари янги марраларни кўзламоқда.

Революция йўлбошчисига ҳайкал

ЭЛЛИКҚАЛЪА (Қорақалпоғистон АССР), 20 апрель. (ЎзТАГ). Революция йўлбошчиси туғилган куннинг 113 йиллиги арафасида Советлар уйи олдидаги марказий майдонда бугун тантанали равишда очилган В. И. Ленин ҳайкали пойида мангу олов порлай бошлади.

Ҳайкал очилиши муносабати билан бу ерда район меҳнаткашларининг тантанали митинги бўлиб ўтди.

Тантанали митингда Қорақалпоғистон область партия комитетининг биринчи секретари Қ. К. Камолов нутқ сўзлади.

Элликқалъаликлар Коммунистик партия ва Совет давлати асосчиси туғилган куннинг бу йилги санасини янги меҳнат совғалари билан кутиб олдилар. Райондаги уч совхоз чигит экишни тугаллади. «Узбекстройгаз» трестига қарашли Беруний хўжалик ҳисобидаги қурилиш участкасининг коллективи муддатидан илгари қуриб битказган газ қувури орқали Элликқалъага табиий ёнилғи кела бошлади.

ТАЖРИБАКОРЛАР МИНБАРИ

ҲАР ҚАТРА СУВ ҲИСОБДА

ҲАММАМИЗ СУВ ИСРОФГАРЧИЛИГИГА ҚАРШИ ҚАТТИҚ КУРАШАЙЛИК, НАЗОРАТНИ КУЧАЙТИРАЙЛИК, ИШНИНГ СИФАТИГА ЭЪТИБОРНИ ОШИРАЙЛИК. СУҒОРИШНИ ГРУППА УСУЛИДА ЎТКАЗИБ, ҒЎЗАНИ ЭЗИБ ҲАМ, ЧАНҚАТИБ ҲАМ ҚЎЙМАЙЛИК. ҒЎЗАЛАРНИ ТУНДА СУҒОРИШГА ХУДДИ КУНДУЗГИДЕК ЭЪТИБОР БЕРАЙЛИК.

(Бир группа қишлоқ хўжалиги илғорлари ва мутахассисларининг республикамиз қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалиги ходимларига, барча сувчиларига Очиқ хатидан)

Қирқ йилдирки, қиш демай, ёз демай дала кезаман. Бригадамиз жойлашган ерларнинг ҳар бир картасини кафтимнинг чизиғидек аниқ биламан. Тупроқнинг «ориқ-семизлиги», талаб ва эҳтиёжини вегетация давридаёқ ҳисобга олиб қўяман. Йил охирига келиб, ерга яхоб беришдан олдин сувчилар ва механизаторлар билан дўппини ерга қўйиб, маслаҳатлашиб оламиз. Бундай кенгашларда асосий диққат-эътибор ҳар бир гектар, ҳар бир картанинг мелиоратив ҳолатини аниқлашга қаратилади.

Биз бригадамиз ерларини тупроқ картограммасига кўра иккига бўлганмиз. Ана шунга кўра, ҳар бир картадаги ернинг ҳосилдорлик қувватини белгилаймиз ва уни бригадамиздаги сувчи ва механизаторларга бўлиб берамиз.

Ўзларига бириктилган ердаги ғўзаларни илғор агротехникага риоя қилиб парваришлаган, кам сув, ўғит билан мўл ҳосил етиштирган сувчи ва механизаторлар йил охирида қўшимча ҳақ оладилар. Мабодо уларнинг беparволиклари, ишга совуққонлик билан муносабатда бўлишлари оқибатида мўлжалдагидан кам ҳосил йиғиштириб олинса, камчиликка йўл қўйганлар мукофотдан маҳрум этиладилар. Бу, албатта, сувчилар ва механизаторларнинг ўз вазифаларини сидқидилдан адо этишларига, юксак масъулият билан ёндашишларига даъват этади.

Ҳар сафардагидек бу йил ҳам ерни чигит экишга сифатли тайёрладик. Барча майдонларга чигитни аниқ миқдорда пуштага экдик. Ҳар гектар ерга «Оқ олтин» навли чигит уруғидан 38 килограммдан, «Уйчи-2» навли уруғликдан 40 килограммдан сарфладик. Чигит аниқ уялаб экилгани учун 1818 килограмм, яъни 217 сўмлик уруғликни иқтисод қилдик. Колхоз бўйича чигитни аниқ уялаб пуштага экканимиз сабабли қарийб 3 минг сўмлик уруғлик, 12 минг сўмлик иш ҳақи иқтисод қилинди. Янги методнинг яна бир фойдали томони шундаки, чигит бехато униб чиқди.

Ҳозир бригадамизнинг ҳамма пайкаллари аста яшил тўн киймоқда. Дастлаб уруғ ташлаган ерларимизда чигит ернинг табиий намига қийғос униб чиқди. Ҳар бир гектар ерда 110—120 минг туп соғлом, бақувват ниҳолларга эгамиз. Эндиги вазифа — ана шу ғўзаларни меҳр билан парваришлаш, унинг ҳар бир тупини кўз қорачиғидай асраш, ўсиши, ривожланишини тезлаштиришдан иборат. Бунинг учун озиқлантириш, культивация ва суғоришни энг қулай агротехника муддатларида намунали ўтказишимиз зарур.

Ғўза парваришини эрта бошлашда ҳикмат кўп. Чунки ғўза ниҳолларининг бу даврда илдиз системаси яхши ривожланади. Ўғит, сув ва қуёш нурига талабчан бўлади. Шу туфайли комплекс ишловни сифатли ўтказишга, ўсимликка органик ва минерал ўғитларнинг майдаланган аралашмасини солишга алоҳида аҳамият берамиз. Бу тадбирлар ерда табиий намни иложи борича кўпроқ сақлаш имконини бериш билан ғўзалар ривожини тезлаштиради.

Бу йил ҳам сув ўтган йилдагидек анча кам бўлиши кутилмоқда. Республикамизнинг бир группа қишлоқ хўжалиги илғорлари ва мутахассислари барча деҳқонлар ва сувчиларга сувдан тежаб-тергаб, омилкорлик билан фойдаланиш юзасидан Очиқ хат билан мурожаат этдилар. Бригадамизда бу йилги вазиятни ҳисобга олган ҳолда очиқ хатни атрофлича ўрганиб, бу борада тажрибали сувчиларимизнинг фикрлари ва тавсияларини эшитдик. Шулар асосида ҳар қатра сувдан самарали фойдаланиш, уни исроф қилмаслик тадбирларини ишлаб чиқдик.

Бригадамиз ерлари икки хил: бўз тупроқли ва қора тупроқли. Қора тупроқли ерда сув ғўзага тез сингади. Шунинг учун бундай майдонларда ўқариқни қисқа оламиз. Бўз тупроқли ерларда сув ерга камроқ сингиб, тезроқ оқади. Бу ерларда ўқариқлар 75—80 метрда олинади. Пайкалларга сувчиларимиз сувни жилдиратиб оқизишади. Ана шунда ғўзаларнинг обиҳаётни қониб ичишига эришиш мумкин. Агар сув нормадан кўп оқизилса, эгатларни ялаб кетади. Энг ёмони у тез оқиши натижасида пушта захламайди. Сув пайкаллардан ташқарига оқиб кетади. Ёки эгат охирларида тўпланиб ғўзаларни эзиб қўяди. Натижада сув исроф бўлиши билан бир қаторда ўсимлик иссиқликдан етарли баҳраманд бўлолмай, ривожи секинлашади.

Сувни эгатларга текис тарашда гап кўп. Шунда эгат бошидаги ғўзалар ҳам, охиридаги ғўзалар ҳам сувни қониб ичади. Натижада бир хилда ривожланади. Маълумки, ғўзалар гулга киргунча ўғитларни ўзига яхши шимдиради ва тез ривожланади. Биз суғоришдан олдин эгат ораларига фосфор, азот, калий ва органик ўғит солинишига алоҳида эътибор берамиз. Кейинчалик пайкалларга сув таралгач, ўғитлар илдиз системасига сингиб, ўсимликнинг серҳосил бўлишини таъминлайди.

Сувдан тежаб-тергаб фойдаланиш, оз сув билан кўзланган ҳосилни етиштириш учун эгатлар оралиғи ва ғўзалар тагидаги тупроқни майин ҳолда сақлаш керак. Бунда нам тўла сақланади. Тупроқнинг донадорлиги ортиб, қуёш ҳарорати, ҳаво яхши сингади. Натижада ердаги микроэлементлар фаолияти кучаяди ва ўсимлик озуқа моддаларидан тўла баҳраманд бўлади. Демак, ҳар бир суғоришдан сўнг ер етилиши билан дарҳол культивация ўтказиш керак.

Ғўзани суғоришнинг бир неча усуллари бор. Навбатлаб суғориш, эгат оралатиб суғориш шулар жумласидандир. Картани суғоришда тупроқ таркибини ҳисобга олиш катта аҳамиятга эга. Биз суғоришда группа усулини қўллаймиз. Бу усул бизнинг шароитимизда яхши самаралар бермоқда.

Бу йилги шароитда бегона ўтларга қарши ҳар қачонгидан қаттиқроқ кураш олиб боришимиз лозим. Бегона ўтлар ғўзанинг озуғига ҳам, сувига ҳам шерик бўлади. Ўғит ва сувдан ғўзанинг максимал фойдаланишига эришмоқ учун ҳар бир культивациядан кейин пайкалларни оралаб бегона ўтларни таг-томири билан тўла юлиб ташлашимиз лозим.

Колхозимиздаги барча бригадалар каби бизнинг коллективимиз аъзолари ҳам бир неча йиллардан бери меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг нарядсиз системаси асосида ишламоқда.

Биз ҳар йили маълум миқдордаги пахтани етиштириш учун колхоз маъмурияти билан шартнома тузамиз. Колхоз маъмурияти ўз навбатида бизни уруғлик, ўғит, техника воситалари билан тўла таъминлаш мажбуриятини олган. Бу йилги сув танқислигини ҳисобга олиб, шартномада бериладиган сув миқдори ҳам кўрсатилган. Демак, ортиқча сарфланган ҳар бир литр сув кейинчалик бизга анча қимматга тушиши мумкин. Буни яхши тушунган сувчиларимиз ҳозирданоқ ўзларига бириктилган пайкалларни кўздан кечириб, нормадаги сув билан ғўзаларни қондириб суғориш чораларини кўришаётир. Коллективимиз бу йил ҳар гектар ердан 40 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олган. Бу юксак марра катта меҳнат, тажриба, тадбиркорлик билан эгалланишини яхши биламиз. Юз берадиган ҳар қандай қийинчиликни зарбдор меҳнатимиз билан енгиб, албатта, сўзимизнинг устидан чиқамиз.

Ю. УСМОНОВ,
Наманган районидаги «Ленинград» колхозининг бригада бошлиғи, Ленин ордени кавалери.

Маккажўхори—ҳам дон, ҳам озуқа

ПАРВАРИШ ҚИЗҒИН

Оқолтин районидаги Абдалин номли совхозда мўл-кўл чорва маҳсулотлари етиштиришнинг мустаҳкам негизи ҳисобланган озуқа базасини кенгайтиришга алоҳида эътибор берилаётир. Хўжаликнинг ем-хашак етиштиришга ихтисослаштирилган 2-бўлими коллективи бу йил 100 гектар маккажўхорининг ҳар гектаридан 100 центнердан «каҳрабо дон», 150 гектар эски бедапоянинг гектаридан 250 центнердан, 260 гектар янги бедапоянинг гектаридан 120 центнердан ҳосил олишга аҳд қилишган.

Улар маккажўхорини яхши тайёрланиб, нами тўла сақланган ерларга қисқа вақтда экиб олганликлари туфайли ҳозир уруғ бир текис униб чиқди. Бу йилги сув танқислиги шароитида ердаги мавжуд намдан тўла фойдаланиш катта аҳамиятга эга эканлигини миришкорлар яхши билишади. Шу туфайли улар айни кунларда маккажўхори ишловини уюшқоқлик билан ўтказишмоқда.

Иккита чопиқ трактори билан ҳар куни 8—10 гектар майдондаги экин культивация қилинмоқда. Культивация билан бирга ерга органик ва минерал ўғитлар солинаётир. Ўзаро мусобақада тажрибали механизатор Раҳматилла Маматқулов олдинда боряпти. У кунлик нормасини ошириб бажариш билан бирга сифатга алоҳида эътибор бермоқда. Суратларда: 1. Пешқадам механизатор Р. Маматқулов. 2. Ниҳолларга ишлов бериш пайти.

А. Тўраев фотолари.

ДРАМАТУРГИЯНИНГ МУҲИМ ПРОБЛЕМАЛАРИ

Москва, Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон драматургларининг ижодий конференцияси 20 апрель куни Тошкентда ўз ишини давом эттирди.

Конференцияда совет адабиёти проблемалари, СССР халқлари кўпмиллатли драматургиясининг ўзаро таъсири ва бир-бирини бойитиши масалалари муҳокама қилинмоқда. Конференция қатнашчилари — эътироф этилган сўз усталари, театр, кино, телевидение ходимлари КПСС XXVI съезди қарорларида, партиянинг кейинги ҳужжатларида ёзувчилар олдига қўйилган энг муҳим вазифаларга алоҳида эътибор бердилар.

Конференцияда сўзга чиққан москвалик драматурглар В. А. Раздольский, Г. С. Мамлин, Э. С. Радзинский, А. М. Борщаговский, Ю. Ф. Эдлис, И. К. Кузнецов, В. З. Азерников, Ўзбекистондан санъатшунослик доктори М. Қодиров, тошкентлик режиссёр Э. Масофаев куч-ғайратларни меҳнаткашларни коммунистик руҳда ва эстетик жиҳатдан тарбиялашда адабиётнинг ролини янада оширишга, замондошимиз, янги жамият бунёдкорининг образи ўзини ёрқин ифодасини топадиган асарлар яратишга сарфлаш зарурлигини таъкидладилар. Ватан маданияти ҳамиша халқнинг ҳаёти билан чамбарчас боғлиқлиги туфайли кучли бўлиб, унинг туб манфаатларига хизмат қилиб келди. Бугунги кунда ҳам ёзувчиларнинг сўзи, режиссёрлар, артистлар, хуллас барча санъат арбобларининг ижодиёти мамлакат меҳнаткашлари олдида турган улуғвор вазифаларни ҳал этишда уларга ёрдам бермоқда, уларни севикли Ватанимизни равнақ топтириш йўлидаги янгидан янги зафарларга чорламоқда.

Конференцияда айтиб ўтилганидек, совет адиблари замон билан ҳамнафас бўлишни, содир бўлаётган воқеа-ҳодисаларнинг моҳиятига чуқур кириб бориши билан ажралиб турадиган асарлар яратиб, совет кишиларининг ишлари ва ўй-фикрлари, улар Ер юзида тинчликни мустаҳкамлашга, дўстлик ва ўзаро ҳамкорликка интилаётганликлари тўғрисидаги ҳақиқатни образли ва ҳаққоний равишда жаҳонга таърифлаб бериб, давримиз воқеаларидан хабардор бўлиб туришни ўзларининг асосий бурчларидан бири, деб ҳисобламоқда. Нотиқлар қайд этиб ўтишганидек, ёзувчилар конкрет ҳаётий материал асосида жиддий ахлоқий-маънавий, фалсафий проблемаларни кўтариб чиқадиган пьесалар, сценарийлар устида активроқ ишлашлари керакки, бу проблемалар муайян регион доираси билан чекланиб қолмай, барча томошабинларга яқин ва тушунарли бўлиши лозим. СССР халқларининг турли тилларида яратилган асарларни кенг китобхонлар билан томошабинлар оммасига етказиб, уларга тушунарли қилаётган таржимонларнинг вазифалари тўғрисида ҳам гапирилди.

Ўзбекистон пойтахтининг меҳмонлари Тошкентнинг диққатга сазовор жойлари билан танишдилар, академик Р. Р. Шредер номидаги Боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасида, Тошкент театрларининг янги спектаклларида бўлдилар.

Конференция ўз ишини давом эттирмоқда. (ЎзТАГ).

БОБУР ВАТАНИДА ТАНТАНАЛАР

АНДИЖОН, 20 апрель. Заҳириддин Муҳаммад Бобур туғилган куннинг 500 йиллиги унинг ватани Андижонда нишонланмоқда.

Атоқли ўзбек адиби, ўрта аср мутафаккирининг номи халқ хотирасида яшамоқда. Кўчалар, мактаблар, кутубхоналар Бобур номига қўйилган. Бугун область драма театрида Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ва республика Ёзувчилар союзи уюштирган илмий сессия бўлиб ўтди. Сессияда Ўзбекистон, Москва, Ўрта Осиёдаги бошқа республикалар, Қозоғистон олимлари ва ёзувчилари иштирок этдилар.

Шарқдаги энг катта адиблардан бири — Бобурнинг мероси адиблар, тарихчилар, географлар учун, бошқа соҳалардаги олимлар учун бой материалдир. Совет Иттифоқи, дунёдаги кўпгина мамлакатлар бир қанча илмий марказларининг тадқиқотлари Бобур ижодини ўрганишга бағишланган.

Сессияда сўзга чиққан кишилар буюк Алишер Навоий 1483 йилда ёзган ўлмас асари «Хамса»да ўзбек тилида ёзадиган шоирлар пайдо бўладиган замон тўғрисида орзу қилиб айтган сўзларини келтирдилар. Бобур айни шу йили туғилган эди. Алишер Навоий ижодий анъаналарининг вориси ва давомчиси Бобур ўзбек классик адабиётига ёрқин саҳифа битди. Унинг «Бобурнома»си ҳозирги пайтда ҳам бутун дунёда ўрта аср ижодиётининг шоҳ асари, деб ҳурмат қилинади. Ғазалларининг ҳар бир мисрасида ва рубоийларида чуқур ўй-фикрлари, изтироблари акс этган.

Бобур вафотидан сўнг унинг асосий адабий асари «Бобурнома» бошқа тилларга таржима қилинганлиги бежиз эмас. 1705 йилда бу асар Голландияда нашр этилди. «Бобурнома» ўзбек тилидан инглиз тилига, француз тилига, Европадаги бошқа тилларга кўп марта таржима қилинди. Уни Европанинг шарқшунослари Осиё ҳаққоний тарихининг буюк, бирдан-бир ёдгорлиги, деб ҳисоблаганлар. Бундан уч йил аввал ЮНЕСКОнинг махсус қарорига биноан «Бобурнома» ҳозирги замон таниқли шарқшуноси Луи Базеннинг кириш сўзи билан нашр этилди. Ўзбекистонда, шунингдек Англияда, Франция, Ҳиндистон, Афғонистон музейлари ва кутубхоналарида сақланган тўпламларидан «Бобурнома» миниатюраларининг нашр этилиши шоир ва олим меросини тадқиқ этиш соҳасида қимматли асар бўлди.

Андижондаги сессияда филология фанлари докторлари А. П. Қаюмов, А. Ҳ. Ҳайитметов, тарих фанлари доктори С. А. Азимжонова, филология фанлари кандидати Ҳ. Назарова, тарих фанлари кандидати С. Жалилов, биология фанлари кандидати Ф. Ҳ. Шарофиддинова Бобурнинг ижоди тўғрисида доклад қилдилар ва ахборот бердилар.

Сессия қатнашчилари ёзувчи ижодий фаолиятининг турли жиҳатларини кўриб чиқдилар. Филология фанлари доктори москвалик И. В. Стеблева Бобурнинг ғазаллари тўғрисида гапириб берди. Юксак инсоний меҳр-муҳаббат ва дўстлик туйғулари унинг шеърияти учун асос қилиб олинган, деди у. Бобур дўстликни инсоннинг энг муҳим фазилати, деб билган. У ўзининг ғазалларида ватанни қўмсайди, уни тараннум этади, уни энг азиз ва қадрли диёр, деб билади.

Сессияда Тожикистон ССР Фанлар академияси шарқшунослик институти бўлимининг мудири А. Ғаффоров, москвалик шоир-таржимон Н. Гребнев, ўзбек ёзувчилари П. Қодиров, Э. Охунова сўзладилар.

Халқ хотирасида яшаш — иккинчи ҳаёт демакдир, деб ёзган эди Бобур. «Бобурнома», илмий рисолалар кишиларнинг хотирасида асрлар оша яшайверади. Ер юзида одам учун ўз ватанидан кўра бошқа азизроқ ҳеч нарса йўқ, деб ёзган шоир ва олимнинг ғазаллари ва рубоийлари барҳаётдир.

С. ФРОЛОВА,
ЎзТАГ махсус мухбири.

БУЮК БАШОРАТ

ЖАҲОН ЭКОНОМИКАСИ: МАРКС ҒОЯЛАРИНИ ҲАЁТ ТАСДИҚЛАМОҚДА

Илмий коммунизм асосчиси Карл Маркснинг бундан бир асрдан кўпроқ вақт илгари қилган башоратининг буюклигини ҳаётнинг ўзи, ҳозирги босқичдаги жаҳон экономикаси ривожининг бутун жараёни яққол тасдиқламоқда. Социалистик мамлакатлар фанлар академиялари кўп томонлама ҳамкорлигининг «Ҳозирги замон капитализмини тадқиқ этиш» халқаро проблема комиссиясининг Тошкентда ўтаётган мажлиси қатнашчилари ана шу ҳақда гапирдилар.

20 апрель куни бўлиб ўтган ялпи мажлис «Капиталистик мамлакатлар экономикасида структуравий силжишлар ва структуравий сиёсат» деган мавзуга бағишланди. СССР Фанлар академияси Жаҳон экономикаси ва халқаро муносабатлар институти бўлимининг мудири Ю. В. Куренков ва Германия Демократик Республикаси фанлар академияси халқаро сиёсат ва экономика институтининг профессори Л. Майер асосий докладларни қилдилар.

Муҳокамада Болгария фанлар академияси экономика институтининг профессори С. Ходинов ва катта илмий ходим М. Даскалов, венгриялик экономистлар — Будапештдаги Карл Маркс номли экономика университетининг профессорлари Й. Нилаш ва Т. Паланкаи, ГДРлик профессор Э. Рехтциглер, Польша Халқ республикаси илмий муассасаларининг вакиллари — профессорлар В. Садзиковский ва А. Шеворскийлар, чехословакиялик экономика докторлари М. Румлер ва С. Тикаллар сўзга чиқдилар.

Докладлар ва нутқларда ҳозирги замон буржуа иқтисодий назариялари танқид қилинди, интенсив фан-техника тараққиёти шароитида жаҳон экономикасининг ривожланиш омиллари, халқаро синфий курашнинг ўсиб бориш омиллари, иқтисодий системалар мусобақасида социалистик мамлакатлар стратегиясининг актуал масалалари кўриб чиқилди.

(ЎзТАГ).

ГДР ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ СОВЕТ ИТТИФОҚИГА ҚИЛАДИГАН ВИЗИТИ ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитетининг, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг таклифига биноан ГБСП Марказий Комитети Бош секретари, ГДР Давлат Кенгаши Раиси ўртоқ Эрих Хонеккер бошчилигидаги Германия Демократик Республикаси партия-ҳукумат делегацияси 1983 йил май ойининг бошларида расмий дўстона визит билан Совет Иттифоқига келади.

СОЦИАЛИСТИК ҚОНУНЧИЛИКНИ МУСТАҲКАМЛАЙЛИК

Тошкентда бўлиб ўтган зонал кенгаши партия Марказий Комитети 1982 йил ноябрь Пленумининг қарорлари, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андроповнинг Пленумда сўзлаган нутқидаги қоидалар ва хулосалар асосида прокуратура ва ички ишлар органлари ишини янада такомиллаштириш ва уннинг ҳамжиҳатлигини оширишга, социалистик қонунчиликни мустаҳкамлашга бағишланди. Кенгашда Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон прокуратура ҳамда ички ишлар органларининг раҳбар ходимлари қатнашдилар. СССР Бош прокурори ўринбосари О. В. Сорока, СССР Ички ишлар министрининг ўринбосари Б. В. Заботин доклад қилдилар. Ишдаги тажрибалар ўртоқлашилди.

Кенгашда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари Л. И. Греков нутқ сўзлади.

Кенгаш ишида КПСС Марказий Комитетининг масъул ходими В. С. Фролов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюроси аъзолигига кандидат Л. Н. Мелкумов иштирок этдилар. (ЎзТАГ).

СОВЕТ МАДАНИЯТИ БАЙРАМИ

СССР Бадиий академияси Ватанимиз маданияти ифтихори, реализм мактаби, халққа фидокорона хизмат қилиш намунаси бўлиб қолди. 19 апрель куни ССР Иттифоқи Большой театрида бўлиб ўтган тантанали мажлис академиянинг 225 йиллигига бағишланди.

Маданият ва фан арбоблари, меҳнаткашлар, партия, совет, жамоат ташкилотларининг вакиллари театр залига йиғилишди. Чет эллик меҳмонлар — СССР Бадиий академиясининг фахрий аъзолари юбилейни нишонлагани келишди.

П. Н. Демичев, М. В. Зимянин, КПСС Марказий Комитети Маданият бўлимининг мудири В. Ф. Шауро ўртоқлар, тасвирий санъат ва архитектуранинг таниқли усталари, ижодий союзларнинг раҳбарлари тантанали мажлис президиумига чиқдилар.

Доклад қилган КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР маданият министри П. Н. Демичев совет бадиий маданиятининг катта байрами муносабати билан КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, Совет ҳукумати номидан академия аъзоларига, академиянинг ҳамма ходимларига, бадиий жамоатчилик вакилларига қутловлар айтди, Ленин партияси ижодкор зиёлилар олдига қўяётган вазифаларни ҳал этишда янгидан янги ижодий муваффақиятлар тилади.

СССР Бадиий академияси санъатнинг партиявийлик ва халқчиллик принципларига, социалистик реализм принципларига оғишмай амал қилаётганлиги совет тасвирий санъатининг бутун бадиий практикасига чуқур таъсир кўрсатмоқда, уни ривожлантиришга актив ёрдам бермоқда. Академия фаолияти совет халқининг муносиб таҳсинларига сазовор бўлди, халқаро кўламда донг таратди. Академия тараққийпарвар, ҳақиқий демократик санъатнинг муҳим бўғини, социалистик маданиятнинг таркибий қисми бўлиб қолди.

Докладчи Бадиий академиянинг тарихий саҳифаларини тавсифлаб, Улуғ Октябрь унинг тараққиётида сифат жиҳатидан янги босқични бошлаганлигини айтди. Совет ҳокимиятининг дастлабки қадамларидан бошлаб эркин меҳнат, янги ҳаёт яратиш, шаҳар ва қишлоқларни ўзгартириш мавзуи совет тасвирий санъатида етакчи мавзу бўлиб қолди. Атоқли совет рассомлари халқнинг Днепростройдан то космосни забт этишгача буюк меҳнат зафарларининг образли йилномасини ятардилар.

Академия совет тасвирий санъатини ривожлантиришдаги катта хизматлари ҳамда юқори малакали кадрлар тайёрлаганлиги учун 1975 йилда Ленин ордени билан, унинг составига кирувчи И. Е. Репин номидаги тасвирий, санъат-ҳайкалтарошлик ва архитектура институти билан В. И. Суриков номидаги Москва давлат бадиий институти Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланганди.

КПСС XXVI съезди мамлакатимиздаги маданий қурилишнинг асосий вазифалари ва истиқболларини аниқ белгилаб берди, деб давом қилди докладчи. Ҳозирги пайтда тасвирий санъат асарларининг ғоявий ва бадиий даражасига айниқса, юксак талаблар қўйиш, ҳар бир рассомдан одамнинг ҳис-туйғулари ва ақл-идрокига чуқур таъсир кўрсата оладиган ғоявий ниятни ҳақиқий талант билан акс эттиришга муваффақ бўлиш зарур.

Академияда атоқли санъат усталарининг кўп кишилик отряди ишламоқда. Улар бадиий ижодиётнинг энг мураккаб, энг масъулиятли вазифаларини уддалай оладилар. Ленин партияси буюк ишининг барҳаётлигини, коммунизм бунёдкори — совет халқининг яратувчилик ижоди чуқур моҳиятини, халқларнинг тинчлик ва социал тараққиёт учун курашида мустаҳкам таянч бўлган социалистик жамият тарихий миссиясини акс эттирувчи асарларни яратиш — рассомнинг энг муҳим ишидир.

СССР Бадиий академияси ижодий иш натижалари билан ҳақли равишда фахрлана олади. Лекин олдинда бундан ҳам масъулиятли ва илҳомбахш вазифалар турибди. Совет халқининг улкан бунёдкорлик фаолияти — илҳом, ижодий зафарлар, ҳақиқий новаторликнинг чинакам битмас-туганмас манбаидир.

Мамлакатимизда зиёлилар ижодий фаолияти жамоатчиликка юксак даражада манзур бўлаётганлиги санъат усталари учун қудратли омилдир, деб таъкидлади П. Н. Демичев. Зиёлилар шонли замонамизга, коммунизм ғалабаси учун, бутун планетада тинчлик ва социал тараққиёт учун кураш замонасига муносиб асарлар яратиш борасидаги куч-ғайратларини кўпайтиришларига шубҳа йўқ.

СССР Фанлар академиясининг вице-президенти П. Н. Федосеев, СССР Рассомлар союзи правлениесининг раиси Н. А. Пономарев, Давлат Эрмитажининг директори академик Б. Б. Пиотровский, метро қурилиши ер қазувчиларининг бригадири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони А. С. Суханов Бадиий академиянинг Ватан маданияти хазинасига қўшган ҳиссаси тўғрисида гапирдилар. СССР Бадиий академияси фахрий аъзоси Вернер Клемке (ГДР) совет ҳамкасбларини қизғин табриклади.

Тантанали мажлис қатнашчилари Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига баланд руҳ билан табрикнома қабул қилдилар.

(ТАСС).

РЕСПУБЛИКАМИЗ БЎЙЛАБ

ЭЛДА АЗИЗ

● Почтальон. Шу биргина сўзда қанча-қанча маъно бор. «Коминтерн» қишлоқ Советидаги Қўшқуноқ қишлоғи йирик аҳоли пунктларидан ҳисобланади. Унинг бир қисмига Файзуллахон Убайдуллаев алоқа хизмати кўрсатади. Бу қишлоқда ҳамма саводхон. Шунинг учун ҳам ҳар бир хонадон 3—4 нусхадан тортиб, 8—10 тагача турли газета ва журналларга обуна бўлган.

Кўп болали оналар, пенсионер ва инвалидларга нафақа тарқатиш ҳам Файзуллахон аканинг зиммасида. У ҳаммасига улгуради, барчани баравар хушнуд этади.

М. УМАРОВ,
Фарғона области, Ўзбекистон райони.

АҲОЛИГА ҚУЛАЙЛИК

● Янгийўл шаҳар партия комитети ва шаҳар ижроия комитети аҳолига қулайликлар яратиш борасида диққатга сазовор ишларни амалга оширяпти. Шаҳарда телефон алоқасини яхшилаш мақсадида Педагогика кўчасида икки минг абонентга мўлжалланган АТС қурилиб, фойдаланишга топширилди.

— Педагогика кўчасида ишга туширилган АТС қуввати яна икки минг абонентга кўпайтирилади, — дейди Янгийўл шаҳар алоқа узели бошлиғи Т. Худойназаров. —Бундан ташқари яқин орада ўн минг абонентга мўлжалланган янги АТС қурилиши бошлаб юборилади. Смета-лойиҳа ҳужжатлари тайёр. Юқорида айтиб ўтилган ишлар амалга оширилгач, шаҳар алоқа узелидаги абонентлар 20 мингга етади.

Т. ЮСУПОВ.
Тошкент области.

ЛЕНИН ПАРТИЯСИНИНГ ТАРИХИЙ СЪЕЗДИ

РКП(б) XII СЪЕЗДИ ОЧИЛГАН КУННИНГ 60 ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН

КПСС Марказий Комитетининг «РСДРП иккинчи съездининг 80 йиллиги тўғрисида»ги қарорида В. И. Ленин барпо этган шонли партиямизнинг жуда катта назарий ва амалий тажрибаси умумлаштирилиб, партия фаолиятининг ҳозирги босқичдаги асосий мазмуни ва вазифалари баён этиб берилди. Мамлакатимиз тараққиётининг ҳар бир босқичида В. И. Ленин барпо этган буюк коммунистлар армиясининг энг олий анжумани—партия съездлари ғоят муҳим роль ўйнаганлиги алоҳида таъкидланди. Шу жиҳатдан қараганда РКП(б) XII съезди ҳам бундан истисно эмас. Бу Улуғ Октябрь революцияси ғалабасидан кейин, бетоблиги туфайли В. И. Ленин иштирок қилолмаган биринчи съезд эди. Марказий Комитет партия доҳийсининг тузалиб кетишига ишонч билдириб, съезд очилишини бир ойдан кўпроқ муддатга кечиктирди. В. И. Ленин съездда иштирок этмаган бўлса ҳам, съезднинг бутун иши унинг бевосита ғоявий раҳбарлигида ўтди.

Делегатлар ўз нутқларида съезддан бирмунча аввал эълон қилинган В. И. Лениннинг «Революциямиз тўғрисида», «Рабкринни қандай қилиб қайтадан ташкил этишимиз керак?», «Оз бўлсин-у, соз бўлсин», «Кооперация тўғрисида», «Миллатлар тўғрисидаги ёки «автономлаштириш» тўғрисидаги масалага доир», «Кундалик дафтардан саҳифалар» каби мақола ва хатлари партия учун жуда катта назарий ва амалий аҳамият касб этишини уқдирдилар. Бу асарлар революция доҳийсининг ўзига хос васияти бўлиб, партиямиз учун, бутун халқаро коммунистик ҳаракат учун муҳим ҳаётий аҳамиятга эга бўлди.

Съезд Марказий Комитетнинг сиёсий ва ташкилотчилик йўлини, Совет ҳукуматининг ташқи ва ички сиёсатини маъқуллаб, социализм қурилиши ленинча плани асосида янги иқтисодий сиёсатининг дастлабки икки йилига якун ясади. Партиянинг СССР халқ хўжалигини тиклаш ва ривожлантириш учун бундан буёнги кураш программасини белгилаб берди.

1923 йил бошларида мамлакатимиз халқ хўжалигидаги аҳвол сезиларли равишда яхшиланди. Темир йўл транспорти аста-секин тикланиб борди. Кашира ГРЭСининг ва Петроград яқинида «Красний Октябрь» электростанциясининг ишга туширилиши, Волхов ГЭСи қурилишининг авж олдирилиши ва Донбассда, Нижний Новгород ва Грузияда йирик электростанциялар барпо этила бошланиши, шунингдек, маҳаллий электр станциялари сонининг кўпайиши ленинча ГОЭЛРО планини турмушга оширишнинг ёрқин далили бўлди. Мамлакатимиз ишлаб чиқарувчи кучлари аста-секин жонлана бошлади. 1922 йилда чўян эритиш 1921 йилдагига нисбатан 54 процент, пўлат эритиш 45 процент, кўмир қазиб чиқариш 19 процент, нефть чиқариш 23 процент, электр энергияси ишлаб чиқариш 49 процент кўпайди. В. И. Ленин 1922 йил ноябрда Коминтерн IV конгрессида қилган докладида таъкидлаганидек, «... янги иқтисодий сиёсат ҳозирдаёқ яхши натижа кўрсатди... Буни амалий фаолият исбот қилди».

Съезд хўжалик қурилиши ҳамда эришилган муваффақиятлар якунини кўриб чиқиб бўлгач, партия ва ишчилар синфини биринчи галдаги вазифаларни ҳал этишга чорлади.

XII съезднинг «Қишлоқдаги солиқ сиёсати тўғрисида»ги қарорида партиянинг сиёсий вазифаси бундан буён ҳам ишчилар синфи билан деҳқонлар иттифоқини мустаҳкамлашдан иборат эканлиги кўрсатиб ўтилди.

РКП(б) XII съездининг ташқи савдо монополияси тўғрисидаги қарори принципиал аҳамиятга эга эди. Бухарин билан Сокольников ташқи савдо монополиясини қисман бекор қилишни ёқлаб чиқдилар. Шунинг учун ҳам делегатлар Бухарин ва Сокольниковга, ташқи савдо монополиясини бўшаштиришга мойил бўлган Марказий Комитетнинг бошқа баъзи бир аъзоларига кескин қарши чиқдилар.

Съездда И. В. Сталиннинг партия ва давлат қурилишидаги миллий моментлар тўғрисидаги доклади муҳокама қилинди. Ҳар бир делегацияга Ленин 1922 йил декабрь охирида айтиб ёздирган «Миллатлар тўғрисидаги ёки «автономлаштириш» тўғрисидаги масалага доир» деган хати ўқиб эшиттирилди. Бу хатда СССРдаги миллий сиёсатнинг энг муҳим проблемалари ёритилган эди. Съезд партияни НЭП даврида актив намоён бўла бошлаган буюк давлатчилик шовинизми ва маҳаллий миллатчиликка қарши кескин кураш олиб боришга чақирди, чунки НЭП даврида капиталистик элементлар жонлана бошлаган эди. Бунда миллий республикалар ва областларда партия ташкилотларини мустаҳкамлашга, маҳаллий партия кадрларини шакллантиришга, айниқса, жиддий эътибор берилди.

Партия XII съезди В. И. Лениннинг партия раҳбарлигида коллективчиликни кучайтириш тўғрисидаги таклифига мувофиқ Марказий Комитет ва Марказий Контроль комиссияси составини анча кенгайтиришни лозим топди. Шундай қилиб, партия сафларининг бирлиги ва жипслиги учун, партия ва давлат раҳбарлиги барча бўғинларини яхшилаш ва такомиллаштириш учун кураш олиб бориш шиори остида ўтган РКП(б) XII съезди қарорлари партия ва ишчилар синфини халқ хўжалигини юксалтиришни тезлаштириш учун курашга сафарбар этди.

Мамлакат, халқ, партия ҳаётида муҳим из қолдирган XII съезд қарорлари ҳамон аҳамиятлидир. Мамлакатда партия билан халқнинг революцион ўзгартувчилик фаолияти натижасида СССРда социализм қурилди.

«Ҳозирги шароитда, — дейилади КПСС Марказий Комитетининг «РСДРП иккинчи съездининг 80 йиллиги тўғрисида»ги қарорида, — **партия билан халқ фаолиятининг асосий мазмуни ривожланган социализмни такомиллаштириш бўлиб, ана шу такомиллашув давомида аста-секин коммунизмга ўтиб борилади. Бу ҳол ишлаб чиқарувчи кучларни тағин ҳам юксалтиришни, коллективистик ижтимоий муносабатларни, совет давлатчилиги ва демократияни, социалистик онгни, фан ва маданиятни ривожлантириш ва мустаҳкамлашни тақозо этади».** Советлар мамлакати ўн биринчи беш йилликнинг дастлабки икки йилини якунлаб, учинчи йили меҳнат зафарларини кўпайтирмоқдалар.

Мамлакат саноат ишлаб чиқаришига монанд қишлоқ хўжалиги барқарор ривожланди. Республикамиз меҳнаткашлари бутун совет халқи билан бир сафда туриб, олға қараб қадам ташламоқда. 1982 йилда Ўзбекистонда саноат маҳсулоти 1981 йилга нисбатан 719,8 миллион сўм ошди ва 19,5 миллиард сўмликни ташкил қилди.

Республикамизда Озиқ-овқат программаси топшириқларини бажариш учун курашнинг дастлабки самаралари ҳам намоён бўлмоқда. 1982 йилда дон етиштириш 2 миллион 900 минг тоннага етказилди. 6 миллион тоннадан зиёд пахта давлатга сотилди, бу 1981 йилдагига қараганда 844 минг тоннага кўпдир.

Инсоният тарихида биринчи марта миллий масала СССРда ҳал қилинди. Бу — Улуғ Октябрь ғалабасининг, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлигининг, социализм қурилганлигининг, ленинча миллий сиёсат муваффақиятли амалга оширилганлигининг қонуний натижасидир.

М. МИРПЎЛАТОВ,
тарих фанлари кандидати, доцент.

ЗАВОДНИНГ АГРАР ЦЕХИ

Чирчиқ трансформатор заводида «Кулинария» магазини очилди. Бу ерда корхона меҳнаткашларига гўшт, сабзавот ва гўшт ярим фабрикатлари сотилмоқда. Ёрдамчи хўжаликни ривожлантириш туфайли шу магазинни очиш мумкин бўлди. Бундан 3 йил аввал коммунистик шанбалик куни чорвачилик комплекси барпо этилган, ер ўзлаштирила бошлаган эди.

Ҳозир ёрдамчи хўжалик ишлаб чиқаришнинг муҳим участкаларидан бири бўлиб қолди. Чўчқачилик фермасида гўшт етиштириш йилдан-йилга кўпайиб бормоқда, заводнинг сабзавотчилик даласи мўл ҳосил бермоқда. Бу йил ёрдамчи хўжаликдаги чўчқалар сонини 1500 тага етказиш мўлжалланмоқда. Бинобарин, корхона меҳнаткашларига минг центнер, 1981 йилга нисбатан қарийб беш баравар кўп гўшт реализация қилинади.

(ЎзТАГ мухбири).

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

«БИР ХАТО ОҚИБАТИ»

Юқоридаги сарлавҳали танқидий мақола газетамизнинг шу йил 25 февраль сонида босилган эди. Унда Термиздаги 16-ғишт заводида юз бераётган камчиликлар — кадрлар қўнимсизлиги, ишлаб чиқарилаётган ғиштларнинг сифатсизлиги каби нуқсонлар очиб ташланган эди.

Мақола текшириш ва чора кўриш учун Ўзбекистон ССР Бинокорлик материаллари саноати министрлиги ҳамда Термиз шаҳар партия комитетига юборилган эди. Юқоридаги ташкилотлардан тубандаги жавоблар олинди:

ЎЗБЕКИСТОН ССР БИНОКОРЛИК МАТЕРИАЛЛАРИ САНОАТИ МИНИСТРЛИГИ:

— Мақолада келтирилган фактлар тўла тасдиқланди. Ҳақиқатан ҳам Термиз шаҳридаги 16-ғишт заводи оқсаётган эди. Йўл қўйилган камчиликларнинг олдини олиш мақсадида заводнинг илгариги директори А. Маматов ўз вазифасига қайта тикланди. Ҳозир ишлар бирмунча изига тушиб, камчиликлар бартараф этиляпти.

Мазкур заводнинг айрим бўлимларини реконструкциялаш ва йилига 60 миллион дона шартли ғишт ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган янги завод қуриш билан боғлиқ ишлар кўриб чиқиляпти.

ТЕРМИЗ ШАҲАР ПАРТИЯ КОМИТЕТИ:

— Газетада босилган юқоридаги сарлавҳали танқидий мақола шаҳар партия комитетида кўриб чиқилди. Керакли хом ашё ва ишчи кучининг етишмаслиги заводда қийинчиликларни келтириб чиқарган. Қолаверса, тажрибали директор А. Маматовнинг соғлиғи тўғри келмаганлиги сабабли ишдан бўшаб, унинг ўрнига директор бўлиб ишга келган ёш мутахассис П. Холматов ишни эплай олмаган.

Область ва шаҳар партия комитетлари республика Бинокорлик материаллари саноати министрлиги билан келишилган ҳолда А. Маматовни яна ўз ўрнига директор қилиб тиклади.

Йилига 60 миллион дона шартли ғишт ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган янги завод қурилиши ва карьер учун ер ажратилди.

Шаҳар партия комитети мазкур ғишт заводининг келгуси ишларини янада яхшилаш юзасидан чора-тадбирлар белгилади.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПАЛАТАЛАРИНИНГ КОМИССИЯЛАРИДА

19 апрель куни Кремлда СССР Олий Совети палаталари транспорт ва алоқа доимий комиссияларининг қўшма мажлиси бўлди. Белгород ва Тамбов областларида СССР Озиқ-овқат программасининг колхоз ва совхозлар билан район марказлари ўртасида пухта транспорт алоқаларини ташкил этиш ҳамда ички хўжалик йўлларини қуришга доир қисми топшириқларини бажариш юзасидан ўтказилаётган ишлар тўғрисидаги масала муҳокама қилинди.

Депутатларнинг докладлари ва нутқларида таъкидлаб ўтилганидек, халқ депутатлари Советлари, хўжалик органлари йўл қурилиши масалаларига эътиборни кучайтирдилар, қишлоқ районлари автомобиль йўллари билан таъминланишини яхшилаш учун ресурслар ва имкониятлардан тўлиқроқ фойдаланмоқдалар.

Шу билан бирга маҳаллий ва ички хўжалик йўллари тармоғи етарлича ривожланмаганлиги, бу йўллар талайгина қисмининг техникавий ҳолати юк ташишнинг ортиб бораётган ҳажмларига ва автотранспортдан самарали фойдаланиш талабларига ҳали мос келмаётганлиги қайд этилди.

Қабул қилинган қарорда камчиликларни бартараф этишга, қишлоқ йўлларининг тармоғини ривожлантириш планларининг бажарилиши устидан контролликни кучайтиришга қаратилган тавсиялар баён этилган.

Комиссияларнинг мажлисида ССР Иттифоқининг Ҳаво тўғрисидаги кодекси лойиҳаси ҳақидаги масала ҳам кўриб чиқилди. ССР Иттифоқи Ҳаво тўғрисидаги кодекси лойиҳаси юзасидан хулосаларни тайёрлаш учун депутатлар комиссиясини тузиш ҳақида қарор қабул қилинди.

(ТАСС).

— Партиямиз Марказий Комитети, — дейди Олмалиқ кон металлургия комбинатининг илғор ишчиси Володя Памрилов, — 1983 йил Биринчи Май Чақириқларида биз металлургларни мамлакатнинг металлга бўлган эҳтиёжларини пухта таъминлашга даъват қилди. Бундан руҳланган металл эритиш цехимиз коллективи байрамолди социалистик мусобақасини авж олдириб юбордилар. Айни кунларда ўзим ҳар сменада 8—9 тоннадан металл эритишга муваффақ бўляпман.

Суратда: мусобақа пешқадами В. Памрилов.

А. Тўраев фотоси.

СОВЕТ ИТТИФОҚИДА

● ЛЕНИНГРАД

Ленинград ва Виборгнинг денгиз гаванларида музликлар орқали навигация тугади. Шу вақт ичида бу ерда бир ярим мингтага яқин кема олиб ўтилди. Йил бўйи кема қатнаши шароитларидаги иш мамлакат шимоли-ғарбининг транспорт узелларида юк ташишни интенсивлашнинг энг муҳим омили бўлиб қолди.

● ПЕЧОРА (Коми АССР).

Печора ремонт-эксплуатация базасида ишлаб чиқарила бошлаган шатакчи катерлар кичик дарёларда ёғоч оқизиш навигациясини чўзишга имкон беради. Бу кемалар сувга унчалик ботмайди ва қуввати оширилган. Дарёлардаги сув юзаси ғоятда пасайиб кетганида бундай шатакчи кемалар саёзликда солларни оқизишга ёрдам беради, ёғоч кесувчиларни, геологларни бориш қийин бўлган иш жойларига элтиб қўяди.

● ГОРЬКИЙ

Сормово ТЭЦининг илиқ сувида катта балиқчилик хўжалиги барпо этилди. Ишлатилган сув Волгага ташлаш олдидан совутиладиган ва тиндириладиган ҳовузларда энди зоғора балиқ боқилмоқда. Ҳар йили энергетиклар магазинларга минг тоннадан кўп балиқ юбориб турадилар. Бу ҳозир область ҳавзаларида тутилаётганидан анча кўпдир.

(ТАСС).

Карл Маркс туғилган куннинг 165 йиллиги олдидан

КОММУНИСТИК АХЛОҚНИНГ БУЮК НАЗАРИЁТЧИСИ

Совет халқи ва бутун прогрессив инсоният шу йилнинг 5 майида жаҳон пролетариатининг доҳийси, буюк мутафаккир, революцион фан ижодкори Карл Маркс туғилган кунининг 165 йиллигини нишонлайди. Дунёни ўзгартиш ҳақидаги таълимот — ишчилар синфи ва ер юзидаги барча меҳнаткашларнинг манфаатларини ифода этувчи идеология бўлган илмий коммунизм назариясининг вужудга келиши Карл Маркс номи билан боғлиқдир. Марксизмнинг вужудга келиши ижтимоий фанлар соҳасида, шу жумладан ахлоқий таълимотда ҳам тубдан бурилиш ясади.

Ижтимоий фанларнинг бошқа масалалари сингари ахлоқий-этика муаммоси ҳам К. Маркс таълимотида муҳим ўрин эгаллайди. У ахлоқнинг чинакам илмий назариясини яратдики, бу этик тафаккур тарихида ривожланишнинг сифат жиҳатдан янги босқичини белгилаб берди. Маркс ахлоқ деганда кишиларнинг ижтимоий характер касб этувчи тарихий муайян (синфий жамиятда— синфий) принциплари, хулқ-атвор нормалари ва қоидаларини назарда тутади.

Шахснинг жамиятга муносабати, шахсий манфаатнинг жамият манфаатига мос келиши ҳақидаги масала Карл Маркс ахлоқий таълимотининг марказида туради. Маркснинг илк асарларидаёқ диний ахлоқ кескин танқид қилинганини кўриш мумкин. У 1841 йилда ёқлаган докторлик диссертациясида Эпикурни ўтмишнинг буюк мутафаккири сифатида юксак баҳолайди, айниқса унинг инсон руҳини озод этишга қаратилган философияни инсонни эзувчи динга қарама-қарши қўйишини алоҳида таъкидлаб ўтади. Ҳақиқатдан ҳам Эпикур ўз этикасида инсондан ташқаридаги бахт-саодатни рад этиб, бундай бахт-саодатни нариги дунёдан эмас, балки ердан, реал турмушдан қидиради. Айни пайтда Маркс инсонни эпикурча тушунишнинг жиддий камчилигини ҳам қайд этади. Чунки у ўз ахлоқий эркинлигини социал воқеликдан ажралган ҳолда амалга оширмоқчи бўлади.

Дин тарғиб қилаётган ахлоқ, деб таъкидлайди Маркс, инсоннинг қадр-қиммати тушунчасида эмас, балки инсоннинг ожизлиги тушунчасида талқин этилади. У бир томондан, кишилардаги инсонга хос барча фазилатларни ўлдиришга, ўз гуноҳкорликлари ҳақидаги тушунчалари билан ўзларини тахқирлашга, оммада хўжайинларга қулларча садоқатни тарбиялашга даъват этилган, иккинчи томондан эса, ҳукмрон синфларнинг жиноятларини, хусусий мулкчилик манфаатларини яширишга даъват этилгандир.

К. Маркс ахлоқнинг идеалистик назариясини қатъиян рад этди. Чунки бу назарияга кўра, ахлоқий принциплар тарихдан устун турар эмиш ва тарихдан ташқари манбадан — худодан, абсолют ғоядан, абстракт тушунчадан келиб чиқар эмиш. У Кант, Гегель сингари идеалистик немис философияси намояндалари томонидан яратилган ахлоқ системасини ҳам кескин танқид қилди. Кантнинг фикрича, яхши ният «умумий ахлоқий қонун»га биноан амал қилар эмиш ва у ҳеч қандай инсон манфаати билан боғлиқ эмас, ҳеч қандай амалий мақсадни ҳам кўзламайди. Кант этикаси реал ижтимоий муносабатларни, синфлар курашини кўра олмаганди: у кишиларнинг ўз-ўзини ахлоқий такомиллаштиришини тарғиб қилади, буни жамиятни янгилашнинг ягона усули деб билади. Ахлоқ манфаатлари йўлида у худога ишонишни талаб қилади, ахлоқ орқали динни тарғиб этади.

К. Маркс ахлоқ тўғрисида Гегель таълимотининг туб иллатлари нимада эканини ҳам кўрсатиб берди. Гегель ахлоққа объектив дунёдан, аниқ ижтимоий муносабатлардан мустақил ҳолдаги ғоя сифатида қарайди. Аниқ ижтимоий муносабатлар (оила, жамият, давлат)ни у ахлоқий ғояларнинг мужассами деб билади. К. Маркс бундай фикр юритишнинг моҳиятини очиб ташлаб, Гегелнинг ахлоқ тўғрисидаги таълимотининг синфий чекланганлигини кўрсатди.

Маълумки, Марксгача бўлган материалистлар инсон «табиатининг абадийлиги» ҳақидаги принципни ахлоқ манбаи бўлган тезис деб ҳисобладилар. Бу тезис эса тарихни идеалистик тушуниш билан боғлиқ эди. Бироқ улар инсонга сезиш қобилиятига эга бўлган ва ерда яшовчи мавжудот сифатида қарашни диний таълимотга қарама-қарши қўядилар. Масалан, Фейербах таълимотига кўра, донолик, яхшилик ва гўзаллик худо ҳам, Афлотун ғоялари ҳам, Гегелнинг идеал тушунчалари ҳам эмас, балки кишиларнинг маълум хусусиятини ифодаловчи тушунчадир.

К. Маркс Фейербах дин ва Гегель идеализмини танқид қилгани учун унга катта аҳамият берган эди. Айни пайтда унинг материализм йўлидан изчиллик билан бормаганини қоралайди. Чунки ижтимоий ҳаётни тушунишда Фейербах тарихни идеалистик тушуниш қобиғидан чиқиб кетолмаган эди. Кишилар ўртасидаги барча муносабатларни у ахлоқий муносабатлар доирасига, бутун ахлоқни эса ўз-ўзини онгли чеклаш зарурати доирасига киритган эди.

К. Маркснинг энг муҳим кашфиётларидан бири — унинг тарихни материалистик тушуниш соҳасида ясаган тўнтариш бўлиб, бу таълимот ахлоқнинг келиб чиқиши ва моҳиятини, унинг жамият ҳаётидаги ролини тўғри ва илмий тушуниш учун тамал тоши бўлиб хизмат қилди.

Ҳар бир тарихий давр ҳукмрон синфларнинг манфаатларини ифода қилувчи ўзининг ҳукмрон ахлоқига эга эди. Марксизм таъкидлаганидек, ҳозирги капиталистик жамиятда уч типдаги ахлоқ — ўтмишдан мерос қолган феодал ахлоқ, капиталистик жамиятда ҳукмрон бўлган буржуазия ахлоқи ва келажакнинг пролетар ахлоқига амал қилинади. Барча эксплуататор синфлар ҳуқуқ ва ахлоқининг асосий принципи ҳамиша жамиятда ҳукмронлик қилаётган мулкчилик формасини ҳимоя қилиш принципи бўлиб келди. Бу эса кишини киши томонидан эксплуатация қилишни оқлар эди. Айни пайтда эксплуататор синфлар эзилувчиларни эксплуатация қилиши уларнинг ўз манфаатлари учун зарур, халқларни қулликка солиш асоратдаги халқларнинг ўзлари учун керак, деб исботлашга интиладилар. Бундан эксплуататор синфларнинг ахлоқ масаласидаги риёкорлиги яққол кўриниб турибди. Уларнинг фикрича, икки хил ахлоқ бўлиши керак эмиш: биттаси халқ учун, яъни ҳукмрон синфлар манфаатини ҳимоя қилиш ва эзилган оммани уларга бўйсундириш учун, иккинчиси эса эксплуататорларнинг амалий турмуши учун. Биринчиси: «мулкчилик — муқаддас» дейди. Иккинчиси: «Ё сен талайсан ёки сени талашади», дейди. Биринчиси: «Яқинларингни сев» (гарчи у эксплуататор бўлса ҳам) деса, иккинчиси: «киши кишига бўри» дейди.

Буни ҳисобга олган Маркс синфлардан мустақил бўлган умуминсоний ахлоқ яратиш борасидаги барча уринишларни синфий кўзбўямачиликдан бошқа нарса эмас, деб қайд қилган эди.

Пахтазорлардан дараклар

УЮШҚОҚЛИК — МУВАФФАҚИЯТ ГАРОВИ

«Ленин йўли» совхози деҳқонлари Сурхондарё областида биринчи бўлиб чигит экишни тугалладилар. Қ. Алланазаров, Р. Хўжамқулов, Ч. Холбоев, М. Чориев каби коммунистлар бошлиқ бригадалар совхоздагина эмас, балки Ленин йўли районида ҳам чигит экишда мусобақа илғори бўлдилар.

— Бу йил 3720 гектар майдонга чигит экдик, — дейди совхоз директори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони А. Қурбонов, — табиий намга тўйдириб олинган майдонларга «Термиз-14», «Аш-25» ва бошқа иссиққа чидамли навлар экилди. Бу йилги мақсадимиз — жами пахта ҳосилини 18,5 минг тоннага етказиш. Бу ўтган йилги кўрсаткичдан 500 тонна кўп демакдир. Ҳосилнинг 90 проценти машиналар ёрдамида териб олинади.

Партиямиз XXVI съезди қарорларини изчил амалга ошираётган хўжалик деҳқонлари ўтган йилги фахрли ўринни қўлдан бермаслик ниятида келгуси ишлар тадбирларини белгилаб олдилар.

А. МАННОПОВ,
Б. НОРҚОБИЛОВ,
Тошкент олий партия мактаби тингловчилари.

●

АГРЕГАТЛАР ДАЛАДА

▲ «Дўстлик» совхози Косонсой районидаги кўп тармоқли илғор хўжаликлардан ҳисобланади. Бу ерда 1500 гектар майдонга чигит экилган эди. Дастлабки экилган майдонларда уруғ қийғос униб чиқди.

Район партия комитетининг бюро аъзоси Ҳабибулла Нишонов бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси аъзолари ўтган йили пахта тайёрлаш планларини 150 процент қилиб бажаришган эди. Бу йил ҳам ана шундай натижага эришишни ўз олдига мақсад қилиб қўйган пахтапарварлар ўсимлик қатор ораларига ишлов беришни районда биринчилардан бўлиб бошлаб юбордилар.

«Дўстлик» совхозидаги СССР Олий Советининг депутати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Абдусаттор Шарипов бригадасида ҳам ғўза қатор ораларига дастлабки ишлов бериш ва озиқлантириш омилкорлик билан олиб борилмпти.

— 200 гектар майдонга барака уруғи қадаганмиз, — дейди А. Шарипов. — Чигит ерининг табиий намига ундириб олинди. Гектаридан 50 центнердан пахта хирмони кўтариш мажбуриятини қабул қилганмиз. Катта хирмонга пухта замин ҳозирлаяпмиз.

Косонсой райони пахтакорлари КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май ва ноябрь Пленумлари қарорларини амалга ошира бориб, 40 минг тонналик «оқ олтин» хирмони бунёд этишни ўз олдиларига мақсад қилиб қўйганлар. Районнинг ҳамма хўжаликларида дастлабки экилган майдонларда чигит униб чиқа бошлади. Ғўза қатор ораларига ишлов берадиган агрегатлар сони далаларда кун сайин кўпайиб бораётир.

Ё ЖАББОРОВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг Косонсой районидаги мухбирлар пости бошлиғи.

Фан ютуқларидан фойдаланиб

В. И. Ленин номидаги Поп аграр саноат бирлашмасига қарашли чорвачиликка ихтисослаштирилган «Тошкент» совхозида молларнинг маҳсулдорлигини оширишда фан ва техника ютуқларидан кенг фойдаланилмоқда. Хўжаликдаги махсус цехда етиштирилаётган хлорелла гўшт ва сут етиштиришни кўпайтиришда катта роль ўйнаяпти. Суратда: хлорелла цехи.

Ҳ. Ҳайдаров фотоси (ЎзТАГ).

Мутахассислар маслаҳати

ПИЛЛАКОРЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ ВАЗИФАЛАРИ

Республикамиз «кумуш тола» ижодкорлари ўн биринчи беш йилликнинг ҳал қилувчи йилида она-Ватанга 29 минг тонна пилла топширишдек юксак мажбурият қабул қилдилар. Айни кунларда пилла боқиш мавсуми бошланиб кетди. Шу муносабат билан пиллакорлар олдида турган муҳим вазифаларга қисқача тўхталиб ўтмоқчимиз.

Маълумки, ипак қурти маҳсулдорлигини ошириш пиллачиликнинг озуқа базасини мустаҳкамлаш ва унинг сифатини тубдан яхшилашга бевосита боғлиқдир. Шу куннинг муҳим вазифаларидан бири мавжуд тут дарахтларини парвариш қилиш, қурт боқиш даврида новдалардан тўғри фойдаланиш, уни кесиш ва баргни тежамкорлик билан сарфлашдир. Кейинги вақтларда республикамизнинг колхоз ва совхозларида мўл барг ҳосили берадиган тут кўчатлари экилди. Бу йил об-ҳавонинг қуруқ келиши, ёғингарчиликнинг кам бўлиши, тутзорларни суғоришга алоҳида эътибор беришни тақозо этмоқда. Суғоришдан ташқари тутзорларга маҳаллий ва минерал ўғит бериш ҳам шу куннинг муҳим вазифаси ҳисобланади. Бу тадбирлар биринчидан баргнинг сифатини яхшиласа, иккинчидан, барг танқислигини бартараф қилиш имконини беради.

Ипак қуртининг жонланиши, қуртларнинг ўсиши ва ривожланиши ташқи шароитларга боғлиқ. Шунинг учун ҳам ипак қуртини маълум ҳарорат ва намлик шароитида боқиш тавсия этилади. Уруғлар инкубаторийга келтирилган кундан бошлаб то «хабарчи» қуртлар чиққунга қадар ҳарорат 24, кейин эса 25 даражага кўтарилади. Ҳавонинг нисбий намлиги қурт уруғи очиришнинг бошланишидан то уруғлар оқаргунга қадар 75, кейин эса 80 процент бўлиши лозим.

Ипак қуртларининг кичик ёшларида парваришни тўғри олиб бориш мўл ва сифатли пилла олишни таъминлайди. Бу даврда қуртлар ташқи муҳит таъсирига жуда ҳам берилувчан бўлади. Иссиқлик ва намликнинг ўзгариб туриши, уларнинг организмига тез таъсир этади. Ипак қуртларининг биринчи, иккинчи ёшларида хонанинг ҳарорати 26—27 даража, намлиги эса 65—75 процент бўлиши мақсадга мувофиқдир. Кейинчалик бу кўрсаткич тегишли равишда 24—25 даража ва 60—65 процент бўлиши лозим.

Мўл пилла олишда қуртларни яйратиб боқишнинг аҳамияти катта. Ҳозирги пайтда қурт уруғи жонланиши бирмунча яхшиланганлиги муносабати билан ҳар бир қути уруғдан 21—22 грамм қурт чиқмоқда. Шунинг учун ҳам бир қути қурт учун, катта ёшларида 60—70 квадрат метр ҳисобида жой тайёрланиши лозим.

Қуртларнинг бир текис ўсишини таъминлаш муҳим аҳамият касб этади. Уларнинг катта-кичик бўлиб қолиши қурт боқишни маълум даражада қийинлаштиради ва пилла ҳосилининг кескин пасайиб кетишига сабаб бўлади. Бунинг олдини олиш учун қуртларнинг уйқуга кетиши ва уйқудан туришини диққат билан кузатиш талаб этилади. Қуртларнинг қарийб ҳаммаси ухлагунга қадар маромида озиқлантириш лозим. Уйқудан кейинги биринчи барг беришда ҳам шошилиш ярамайди. Қуртлар бир текис уйғонгандан кейингина барг солишни бошлаш керак. Шундай қилинганда қуртларнинг ўсиши ва ривожланиши текис кечади.

Қурт танасида ипак моддаси — тўртинчи ва айниқса, бешинчи ёшларда ҳосил бўлади ва тўпланади. Кузатишлар шуни кўрсатадики, ипак қуртининг ўсиши ва ривожланиши, еган баргни сингдириши кундузги вақтга нисбатан кечалари яхши бўлади. Шунинг учун бу ёшларда кечалари ҳам 2—3 марта барг бериш айни муддаодир. Сутка давомида катта ёшдаги қуртларни 7—8 марта боқишга эришиш керак.

Ипак қурти нозик бўлади. У ўзига хос гигиена шароитларини талаб этади. Бунинг асосида ипак қуртини зарарли микроорганизмлар ва зараркунандалардан муҳофаза қилиш каби муҳим ишлар ётади. Шу билан бирга қуртга бериладиган баргнинг тоза сифатли бўлиши ҳам қурт боқишдаги санитария, гигиена ва профилактика ишларининг маълум қисмини ташкил этади. Барглар чанг бўлса аввал водопровод суви билан ювилади ва селгитиб, кейин қуртларга берилиши лозим. Профилактика ишларига етарлича эътибор бермаслик қуртларда ҳар хил касалликларнинг тарқалишига сабаб бўлади. Етиштириладиган пилла ҳосили ва сифати касалликлар туфайли кескин пасайиб кетади.

Ипак қурти касалликларининг олдини олиш чораларидан энг муҳими инкубаторий, қуртхона ва тайёрлов пунктидаги пиллахоналарни ва унинг атрофларини дезинфекция қилишдан иборатдир. Бунинг учун формалиннинг тўрт процентли эритмасидан фойдаланиш мумкин. Қуртхоналар дезинфекцияси 2 марта — қурт боқишдан олдин ва қурт боқиш тамом бўлгандан кейин ўтказилиши керак.

Қуртхона ва инкубаторий доимо тоза, озода ва шинам ҳолда бўлиши лозим. У ерга ишга алоқаси бўлмаган шахсларни киритиш ярамайди. Қуртхона ва инкубаторий остонасига икки процентли формалин эритмаси билан ҳўлланган латта ташлаб қўйиш ва уни вақти-вақти билан янгилаб туриш лозим.

Касалликнинг олдини олиш ва унинг тарқалиб кетмаслиги учун қилинадиган яна бир муҳим чора шундан иборатки, қурт боқишдан чиққан қолдиқлар ва чиқиндиларни тўплаб ёқиб юборилади. Кузатишлар шуни кўрсатадики, инкубаторийда жонланмай қолган уруғ қолдиқларида маълум даражада пебрина споралари бўлади. Шунинг учун инкубаторийдаги ишлар тугагандан сўнг жонланмай қолган уруғлар, жонланган уруғ пўчоғи ва бошқалар ёқиб ташланади. Бундан ташқари парвариш чоғида ўлган ва касалланган қуртлар дарҳол териб олиниб, куйдириб ташланади.

Ипак қуртини зараркунандалардан ҳимоя қилиш ҳам муҳим чоралардан ҳисобланади. Чунки биринчидан, қуртларнинг камайиб кетиши олди олинади, иккинчидан зараркунандалар қурт учун касал тарқатувчи манба ҳисобланади.

Қуртларни ифлос ёки сўлиган барг билан боқмаслик, уларни оч қолдирмаслик, ғаналарни ўз вақтида олиш, ғана алмаштиргандан кейин қўлни совунлаб ювиш каби санитария-гигиена ишлари қурт боқиш техникасининг ажралмас қисми ҳисобланади.

Қуртларга ўз вақтида даста қўйишнинг ҳам аҳамияти катта. Қурт даста танлайди. Дасталар сояда қуритилиши шарт. Даста қўйилган пайтда ғана қалин бўлмаслиги керак. Акс ҳолда кўпчилик қуртлар дастага чиқмасдан ғана орасида пилла ўрашга киришади. Бу пилланинг сифати анча паст бўлади.

Қуртларнинг дастага тўла чиқиши ва пилла ўраш тезлиги хона ҳароратига ҳам боғлиқ. Илмий тажрибалар шуни кўрсатадики, агар қуртлар нормадаги ҳароратда пилла ўраса, пилланинг толаси ингичка, бир текис ва бошқа технология хусусиятлари яхшиланиб, саноатбоп бўлади. Шунинг учун бу пайтда хонадаги ҳарорат 25—26 даражадан кам бўлмаслиги керак. Пилла ўраш даврида қуртхонани тез-тез шамоллатиб туриш лозим.

Пиллани териб олишда шошма-шошарликка йўл қўймаслик керак. Қуртлари ғумбакка айланмаган пиллалар пишмаган бўлиб, булар брак ҳисобланади. Одатда нормал шароитда қуртлар дастага чиққан вақтдан фақат етти кун ўтгач, ғумбакка айланади. Шу муддат ўтгандан кейингина пиллалар терилиши керак.

Пилла тайёрлов пунктига қаттиқ идишлар, деворлари махсус тешилган яшиклар ёки саватларда олиб борилса эзилмайди ва намиқиб қолмайди, унинг сифати яхши сақланиб қолади.

Комил ишонч билан айтиш мумкинки, республикамиз пиллачилари ҳар қачонгидек бу йил ҳам ўз олдиларига қўйган план ва социалистик мажбуриятларини шараф билан бажарадилар.

У. НАСРИЛЛАЕВ,
Ўрта Осиё пиллачилик илмий-тадқиқот институти директори, СССР Давлат мукофоти лауреати, қишлоқ хўжалик фанлари доктори.

Ш. АБДУҚОДИРОВ,
институт илмий котиби, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

Жамиятнинг иқтисодий асоси ўзгариши билан эртами, кечми, кишиларнинг ахлоқ ва ахлоқсизлик, яхшилик ва ёмонлик, адолат ва ҳақсизлик ҳақидаги тушунчалари ҳам ўзгариб боради. Инсоният жамиятининг бутун тарихи бундан гувоҳлик бериб турибди. Лекин бу этик қарашлар, ахлоқ нормалари бевосита иқтисодий муносабатлардан келиб чиқади, деган гап эмас. Ахлоқнинг иқтисодий муносабатлар билан боғлиқлиги бевосита бўлмай, у жуда мураккаб кўринишга эгадир. Марксизм асосчилари ахлоқнинг ривожланишида одат, анъана кучи катта аҳамиятга эга эканлигини қайд қилишади. Ана шу одат туфайли жамиятда маълум ахлоқий қарашлар, ахлоқ нормалари узоқ вақт сақланиб қолади. Бундан ташқари ахлоққа сиёсат, дин, философия, санъат ва бошқалар ҳам катта таъсир кўрсатади. Айни пайтда ижтимоий онгнинг ана шу формалари ҳам ахлоқнинг таъсири остида бўлади. Бу эса иқтисодий тараққиёт тўғридан-тўғри эмас, балки пировард натижада ахлоқни белгилашини билдиради.

Антагонистик синфларга бўлинган жамиятда ҳукмрон синф билан ёнма-ён эзилган, ўз озодлиги учун кураш олиб бораётган синфлар ҳам мавжуддир, Социал зиддиятларнинг ривожланиши ва кучайиши натижасида эзилган синф ҳукмрон синфнинг ахлоқий таъсиридан чиқиб кетади ва ўз ахлоқий принципларини ҳамда хулқ-атворини намоён қила бошлайди. Социал низолар пайтида душман синфларнинг ахлоқий принциплари ҳам тўқнашади. Эзилган синф ёқлаб чиқаётган янги ахлоқий принциплар ҳукмрон синф ахлоқига қарши курашда қудратли қуролга айланади. Шундай қилиб, К. Маркс ишчилар синфининг капиталга қарши амалий курашида пайдо бўлган янги ахлоқ ва ахлоқий принципларини эски дунёнинг ахлоқига қарши қўяди.

К. Маркс шуни ҳам таъкидлаган эдики, кишилар ўртасида социал тенгсизлик туғдириб, жамиятни эзувчи ва эзилувчи синфларга бўлувчи ишлаб чиқариш усули мавжуд экан, кишилар чинакам озод бўла олмайдилар. Бунинг учун эса, деган эди у, ишлаб чиқаришнинг эски усули тубдан ағдариб ташланиши керак, айниқса меҳнатни тақсимлашнинг эскича усули бутунлай йўқолиши лозим. Унинг ўрнида иш бошлайдиган ишлаб чиқаришни шундай ташкил қилиш кераккки, унда меҳнат кишиларни қул қилиш воситаси эмас, балки озод қилиш воситаси бўлиб хизмат қилсин, уларга ҳам жисмоний, ҳам маънавий қобилиятларини ҳар томонлама ривожлантириш имконини берадиган бўлсин. Буни эса социалистик революция йўли билангина амалга ошириш мумкин. Айнан революцияда, деб ёзган эди Маркс, тўнтарувчи синф... ўз елкасидаги бор жирканчликларни улоқтириб ташлайди ва жамиятнинг янги асосини яратишга қодир бўлиб қолади.

Маркс ўзининг коммунизм ва коммунистик ахлоқ ҳақидаги буюк гуманистик идеалларини эълон қилган вақтдан буён кўп нарса ўзгарди. Карл Маркснинг бундан 100 йилдан кўпроқ вақт бурун айтган доно фикрлари бугунги кунда марксизм-ленинизм байроғи остида социализм йўлидан бораётган Совет Иттифоқи ва социалистик ҳамдўстлик мамлакатларида социалистик ва коммунистик қурилишда ўз ифодасини топди.

СССР босиб ўтган шонли йўлнинг муҳим якуни ўлароқ янги типдаги шахс шаклланди. Бу янги дунё бунёдкори — совет кишисидир. У барча синовлардан ўтиб, оғир жангларда мамлакат озодлиги ва мустақиллигини сақлаб қолди. Айни пайтда у инсоният ҳали кўрмаган янги жамият қурмоқда. Совет кишиси соф виждонли меҳнаткаш, юксак сиёсий маданият эгаси, ватанпарвар ва интернационалистдир. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андропов «Карл Маркс таълимоти ва СССР-да социалистик қурилишнинг баъзи масалалари» мақоласида қайд қилганидек, «... фақат ўзининг меҳнат зафарлари, роҳат-фароғати, обрў-эътиборигагина эмас, балки ишдаги ўртоқларининг, меҳнат коллективининг ишларига, бутун мамлакатнинг, бутун дунё меҳнаткашларининг манфаатларига бефарқ қарай олмайдиган кишигина социалистик тарбия топган кишидир».

Янги кишини тарбиялаш проблемалари ҳали узил-кесил ҳал этилганича йўқ. Бу соҳада анчагина вазифалар бор. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андропов СССР-нинг 60 йиллигига бағишланган тантанали йиғилишда бу ҳақда «Биз мавжуд проблемалар ҳақида ҳам, ҳал этилмаган вазифалар тўғрисида ҳам дадил гапираётганимизнинг сабаби шуки, биз бу проблемаларни, бу вазифаларни уддалай олишимизни, уларни ҳал этишимиз мумкинлиги ва лозимлигини яхши биламиз. Дабдабали сўзларга зўр бермай, балки ишни кўзлаш — ҳозир улуғ ва қудратли Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи янада мустаҳкам бўлиши учун зарур талабдир», — деган эди. КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил ноябрь Пленумида таъкидланганидек, мустаҳкам социал-иқтисодий сиёсат пойдеворига асосланган тақдирдагина тарбия соҳасида муайян муваффақиятларга эришиш шубҳасиздир.

И. ЖУМАБОЕВ,
философия фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби.

Яшил озуқа шарофати

● Коммунистик районидаги «Правда» колхозининг сут-товар фермасида ҳар бир сигирдан соғиб олинаётган сут апрель ойининг дастлабки кунларида 2—3 килограмм кўпайди. Жами сигирлардан пландаги 6300 килограмм ўрнига бир кунда 9000 килограмм сут соғиб олинди.

Бунга сабаб нима! Сабаб шуки, колхозда оралиқ экинларнинг тезпишар навларидан перко, рапс ва «В-116» жавдари экилган эди. Булар ниҳоятда барвақт гуллади ва эрта бошоқлади. Тошкент областида биринчилар қаторида — 3 апрелдан бошлаб оралиқ экинларга ўроқ тушди. Шундан бошлаб кунига ҳар бош сигирга рационда белгиланган миқдорда кўк озуқа етказиб берилмоқда.

Колхозда бу экинлар майдони ҳозирча 100 гектар атрофида, келгусида эса 200 гектарга етказиш мўлжалланмоқда. Колхозда уруғчиликка ҳам алоҳида аҳамият берилмпти. Ҳозирча 10 гектар майдонга уруғ учун перко, рапс, жавдар экилган. Булардан сара уруғ олиш чоралари кўрилмоқда.

М. ПИРМАТОВ.

оламда нима гап

ПОЛЬШАДА ЛЕНИН КУНЛАРИ

ВАРШАВА. (ТАСС). Польша жамоатчилиги СССР билан ПХР ўртасидаги дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги шартноманинг 38 йиллигини кенг нишонламоқда. Шаҳарлар ва ишчи посёлкаларида, корхоналарда, ҳарбий қисмларда ана шу шонли санага бағишланган тантанали йиғилишлар, миллий сессиялар, виставкалар, Польша — Совет дўстлиги жамияти активларининг, уруш ветеранларининг учрашувлари ўтказилмоқда. Ана шу учрашувларнинг қатнашчилари социалистик Польшани ривожлантиришда, Совет Иттифоқи билан ҳар томонлама ҳамкорликни мустаҳкамлашда ғоят катта роль ўйнаган шартноманинг ҳаётий аҳамиятини таъкидламоқдалар. СССР билан бузилмас иттифоқ ва дўстликни мустаҳкамлаган бу шартнома, деб уқтиришди Ольштиндаги учрашув қатнашчилари, Польшани социалистик ҳамдўстлик халқларининг қардошлик оиласида қайта ўзгартишнинг ўзига хос старт майдончаси бўлиб қолди.

Кўп йиллардан буён қарор топган анъанага биноан Польшада Ленин кунлари бошланди. Бу кунлар «Ильич Ватани билан абадий биргамиз» шиори остида ўтмоқда. Нова-Гутадаги В. И. Ленин номли металлургия комбинатининг маданият саройида жаҳон пролетариати йўлбошчиси, Совет давлати асосчиси В. И. Лениннинг ҳаёти ва фаолиятига бағишланган илмий конференция бўлиб ўтди. Конференцияда Польшада Ленин номи билан аталган барча корхоналар ишчи коллективларининг вакиллари қатнашдилар.

ДЎСТЛИК КИНО ТИЛИДА ГАПИРМОҚДА

«Новости» матбуот агентлиги мухбири Г. Семин Ҳиндистондаги Махараштра штати ҳукуматининг маданият министри М. Бхамбале ва ҳинд киносининг таниқли актрисаси Шабана Азми билан учрашди.

Бомбей — Махараштра штатининг пойтахти, фақат ҳинд кино ишлаб чиқаришида муҳим ўринни эгаллабгина қолмайди, — деб ҳикоя қилади Б. Бхамбале. — У кинодаги Совет — Ҳиндистон ҳамкорлигини ривожлантиришда, мамлакатларимиз ўртасида фильмлар айирбошлашда катта роль ўйнамоқда.

Маълумки, «Уч денгиз ошаӣ» номли биринчи совет-ҳинд фильмини яратиш ғояси истеъдодли режиссёр Хўжа Аҳмад Аббосга тегишли. У 1954 йилда ҳинд кинематографчиларининг биринчи делегацияси составида Совет Иттифоқида бўлди. Фильм устидаги иш 1957 йилда тугалланди. Жавоҳарлаъл Неру бу режа рўёбга чиқарилишига катта аҳамият берганди.

Бу совет ва ҳинд кинематографчилари ўртасидаги ҳамкорлик ривожига асос солди. СССР Кинематография Давлат комитети билан Ҳиндистон ахборот ва радиоэшиттириш министрлиги имзолаган тегишли битим кинода икки томонлама ҳамкорликни янада ривожлантиришни кўзда тутади. Фильмларни биргаликда ишлаб чиқариш, делегациялар ва мутахассисларни айирбошлаш сингари икки томонлама алоқаларнинг шакллари доимо ривожланиб бормоқда.

1981 йил охирида Деҳлида Неру ҳақидаги ҳужжатли фильмни биргаликда яратиш ҳақида битим имзоланган эди. Ушбу фильмни Ҳиндистоннинг таниқли режиссёрларидан бири Шъям Бенгал совет режиссёри А. Алдохин билан биргаликда суратга олмоқда. Москва ҳужжатли фильмлар марказий студияси «Бизнинг дўстимиз Ҳиндистон» номли фильмни ишлаб чиқарди. Бу фильм Совет Иттифоқи ёрдамида Ҳиндистонда бунёд этилган саноат объектларида суратга олинган.

Кейинги йилларда ҳамкорликнинг бошқа шакллари ҳам ривожланди. Совет шаҳарларида ҳинд фильмлари кинофестиваллари, Ҳиндистондаги совет фильмлари ҳафталиклари Совет — Ҳиндистон кино соҳасидаги ҳамкорлигининг ажралмас қисми бўлиб қолди. Кинокартиналар доимо айирбошланмоқда.

— Бизда, — дейди пировардида М. Бхамбале — «Инсон тақдири», «Солдат отаси», «Отелло», «Солдат ҳақида баллада», «Уруш ва тинчлик», «Табор кўкка интилади» сингари совет фильмлари, айниқса, шуҳрат қозонган. Ҳиндистоннинг кўпгина шаҳарларида бу фильмлар муваффақиятли намойиш этилди.

Шабана Азми — ҳинд киносининг таниқли актрисасидир. У Совет Иттифоқида ўтказилган халқаро кинофестивалларда бир неча бор қатнашган.

— Мен Ҳиндистондаги кино ва телевидение институтида ўқидим, — дейди Шабана Азми. — У ерда совет киносининг классикаси: Эйзенштейннинг «Потёмкин броненосеци», Пудовкиннинг «Она», Калатозовнинг «Турналар учмоқда», Чухрайнинг «Солдат ҳақида баллада» фильмлари билан танишишга муяссар бўлдим. Айтиш мумкинки, ушбу фильмлар тинчлик ва гуманизм идеалларига хизмат қилаётган совет киносининг энг мукаммал ҳайкалидир.

— Сиз Москва ва Тошкентдаги кинофестивалларда бўлгансиз. Шулар ҳақида нима лар дея оласиз?

— 1975 йилдаги Москва кинофестивали мен учун биринчиси эди. Мен жуда ҳайратга тушдим. Гап шундаки, Россия мен учун ўзгача бир мамлакатдир. Отам — шоир Кайфи Азми — демократик эътиқоддаги инсон. Шунинг учун Совет Иттифоқи билан боғлиқ барча нарсаларга алоҳида муносабат муҳитида ўсдим. Мен сизнинг ажойиб мамлакатингизни кўришни жуда истардим. Ўша сафаримни эслаб совет халқи зафарларидан яна қувоняпман ва ҳайратланяпман.

Мен Москвада кўрган фильмлар услуби, профессионаллиги ва бадиий савиясига кўра турлича эди. Лекин уларда бошқа мамлакатларда ишлаб чиқарилаётган коммерция фильмларидаги арзон трюклар, беҳаёлик, зўравонлик йўқ эди.

1975 йилдаги Тошкент кинофестивалининг муҳити жуда дўстона эди. У ерда бизнинг ҳаммамиз, яъни уч қитъа — Осиё, Африка ва Лотин Америкаси вакиллари — бир оила эканлигини, айниқса, зўр ҳис этдим.

Тошкентда озодликка эришган мамлакатларда яратилган фильмлар билан илк бор танишдим. Агар бу фестиваль бўлмаганида ҳеч қачон уларни кўролмаган бўлур эдим. Шуни таъкидламоқчиманки, мен иштирок этиш бахтига муяссар бўлган барча совет кинофестивалларида ҳиндистонлик кинематографчиларнинг ишлари жуда яхши кутиб олинди. Айниқса, шуниси ёқимлики, совет прокатида менинг иштирокимда «Туннинг тугаши», «Свами» ва бошқа фильмлар намойиш этилган.

Мен кинематография соҳасидаги Совет-Ҳиндистон ҳамкорлиги ривожланишининг тарафдориман, — деди сўзининг охирида Ш. Азми. — Умид қиламанки, суратга олинган икки тўла метражли бадиий фильм ёнига тез орада янгилари ҳам қўшилади. Ахир, дўстлик кино тилида гапирмоқда.

(АПН).

НАЙРОБИДА ХАЛҚАРО СЕМИНАР ОЧИЛДИ

НАЙРОБИ. (ТАСС). Кения пойтахтида халқларнинг қуролсизланиш учун курашини оммавий ахборот воситалари орқали ёритиш масалаларига бағишланган халқаро симпозиум бошланди. Симпозиум ишида 18 мамлакат, шу жумладан Совет Иттифоқи вакиллари иштирок этмоқда. ЮНЕСКОнинг ташаббуси билан уюштирилган шу халқаро учрашувда тинчлик учун ва кескинликни юмшатиш учун курашнинг энг муҳим масалалари муҳокама қилинади.

Турли мамлакатлар вакилларининг бундай алоқалари, деб таъкидлади ЮНЕСКО вакили Стив Маркс, ер юзида бутун инсоният учун энг муҳим бўлган тинчликни мустаҳкамлаш вазифаларини ҳал этишда ўзаро ҳамжиҳатлик ўрнатилишига кўмаклашади.

Перуда забастовкалар

ЛИМА. (ТАСС). Перу соғлиқни сақлаш системасининг ишчи ва хизматчилари иш ташладилар. Забастовкада қарийб 55 минг киши иштирок этмоқда. Улар нархларнинг ошганлиги муносабати билан иш ҳақи ҳам оширилишини, социал эҳтиёжларга маблағлар кўпайтирилишини, ишдан бўшатишга қарши гарантия берилишини, маъмурият меҳнат шартномаларига қаттиқ риоя этишини талаб қилмоқдалар.

«Аэроперу» миллий авиакомпаниясининг учувчилари 24 соатлик забастовка эълон қилдилар. Улар социал-иқтисодий турмуш шароити яхшиланишини талаб қилмоқдалар. Озиқ-овқат ва энг зарур моллар нархларининг тўхтовсиз ошиши натижасида меҳнаткашларнинг турмуш шароити тобора ёмонлашмоқда.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● БЕРЛИН. Лейпциг, Галле ва Карл Маркс штатида Герман — Совет дўстлиги ГДР жамиятининг «Сафдошлар — иттифоқчилар — дўстлар» шиори остида округ конференциялари бўлиб ўтди. Бу конференциялар республиканинг ана шу энг катта саноат районларида жамият фаолиятининг якунларини чиқаришга, шунингдек Германия — Совет дўстлиги жамиятининг XII конгрессига ҳамда май ойида ўтказиладиган дўстлик ҳафталигига тайёргарликка бағишланди.

● КОБУЛ. Бу ерда Афғонистон чегара районларидаги қабилалар қуролли отрядлари раҳбарларининг конференцияси бўлиб ўтди. Конференция ишида Кандаҳор, Нангарҳар, Ҳирот, Пактия, Нимрўз вилоятларидан келган икки юздан кўп вакил иштирок этди. Улар давлат чегараларини аксилинқилобчи унсурларнинг ҳамлаларидан ҳимоя қилишда шу отрядлар олдида турган вазифаларни муҳокама этдилар.

● НЬЮ-ЙОРК. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, СССР Министрлар Советида Раисининг биринчи ўринбосари, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громиконинг шу йил 2 апрель куни совет ва чет эл журналистлари учун Москвада бўлиб ўтган матбуот конференциясининг тўла тексти БМТ қароргоҳида БМТ Бош Ассамблеясининг расмий ҳужжати сифатида тарқатилди.

● САН-ФРАНЦИСКО. «Қўшма Штатлар — Сальвадордан жўнаб қолинг!», «Революцион Никарагуага қарши агрессияга чек қўйилсин!» шиорлари остида бу ерда АҚШ маъмуриятининг Лотин Америкасидаги мамлакатлар ички ишларига қўпол равишда аралашувига қарши норозилик намойиши бўлиб ўтди. Намойиш қатнашчилари реакцион Сальвадор режимига Америка қурол-яроғларини кўплаб етказиб беришга ҳамда самосачи тўдаларга ҳарбий мадад беришга чек қўйилишини талаб этдилар. (ТАСС).

ЛИВАНДАГИ ВАЗИЯТ

БАЙРУТ. (ТАСС). Ливаннинг Бекаа водийсида вазият ҳамон ғоят хатарли бўлиб турибди. Америка маъмурияти рағбатлантираётган Исроил ҳукмрон доиралари бу ерда Яқин Шарқда Америка — Исроил танҳо ҳукмронлигини ўрнатишга қаратилган яна бир агрессия бошлаш ниятидадирлар.

Исроил юқори доираларидаги кимсаларнинг урушқоқлик руҳидаги нутқлари, Сурия шаънига қилинаётган сурбетларча дўқ-пўписалар билан бир вақтда ҳар куни Ливанда тинчликни сақлаб турувчи араб мамлакатлари аро кучлардаги Сурия ҳарбий қисмларига нисбатан иғвогарлик ҳаракатлари қилинмоқда. Ўтган кунларда агрессорларнинг артиллерияси Бекаа водийсида Сурия қўшинларининг позицияларини яна тўпга тутди. У ердан олинган маълумотларга кўра, кейинги кунларда Комид Аллоз, Янта аҳоли пунктлари ва Қорун кўли районида танклар, бронетранспортёрлар, ўзиюрар артиллерия установкалари ва гаубицалар, миномёт батареялари, солдатлар билан офицерлар тушган автомобиль колонналари ҳаракат қилиб бормоқда. Исроилнинг бронетанк бўлинмалари олдинги позицияларга чиқариб қўйилди.

Тель-Авив Ливан территориясида ҳарбий базалар, аэродромлар ва вертолет майдончаларининг кенг тармоғини вужудга келтиришни планлаштирди. Амур шаҳри яқинидаги ҳарбий аэродром ишга туширилганидан кейин, деб хабар қилади «Ас-Сафир» газетаси, Исроилнинг инженерлик сапёр қисмлари Ливаннинг марказидаги Айн-Зхалта яқинида худди шундай объект қуришга киришдилар. Исроил қўшинлари барпо этаётган аэродромлардан АҚШнинг интервенциячи «тез ҳаракат қилувчи кучлари» ҳам фойдаланишлари мумкинлиги уқтириб ўтилади. Улар ҳозирдаёқ кўп миллатли кучларнинг байроғи остида Ливан тупроғига қадам қўйдилар.

Ливан ватанпарварлари Исроил босқинчиларига сезиларли зарбалар беришни давом эттирмоқдалар. Қаршилик кучларининг жангчилари Набатия шаҳри районида босқинчи қўшинларнинг штабларидан бирига ҳужум қилиб, бинога гранаталар ёғдирдилар. Босқинчилар бунга жавобан жазо чораларини кучайтирдилар. Бунда тинч гражданларнинг бир қанча уйи яксон қилинди.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ВА ЎЗТАГ МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

Ахборот

БИНОКОРЛАР ТУҲФАСИ

Пахтачи районидаги «Пахтакор» колхози аъзоларига катта қулайлик яратилди. «Оқ олтин» ижодкорлари маиший хизматнинг кўпгина турларидан баҳраманд бўла бошлашди. Яқинда фойдаланишга топширилган икки қаватли замонавий муҳташам бино — маиший хизмат уйи уларга шундай имконият туғдирди.

Бинони Самарқанд область колхозлараро қурилиш трестига қарашли 52-механизациялашган кўчма колонна коллективи бунёд этди. Бинокорлар қисқа вақт ичида 270 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини адо этдилар.

АУДИТОРИЯДА ЭКРАН

Наманган область ўқитувчилар малакасини ошириш институтида телевизион студия ишга туширилди. Студиянинг марказий пультидан олти программа кўрсатувларини бир вақтнинг ўзида 30 та ўқув кабинетида намойиш қилиш мумкин.

Марказий ва Ўзбекистон телевидениеларининг кўрсатувлари бевосита каналлар орқали 3 та телевизион камерада ретрансляция қилиниши билан бирга видеолентага ёзиб олинган бу кўрсатувларни исталган қулай вақтда намойиш қилиш мумкин.

Студияда ўқув ва қизиқарли илмий кўрсатувлар фильмотекаси ташкил этилган. Уларнинг хоҳлаганини ўқитувчилар буюртмаси билан аудиторияларда кўрсатиш мумкин. Барча кабинетлар билан студия ўртасида автомат телефон алоқаси ўрнатилган.

СПОРТ

ТЕННИС БЎЙИЧА ХАЛҚАРО МУСОБАҚА

ДАСТЛАБКИ НАТИЖАЛАР

Республика пойтахтининг «Динамо» теннис саройида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети совриии учун ўсмирлар ўртасида анъанавий халқаро мусобақа бошланди. Дўстлик мусобақаси — халқаро турнирнинг очилишига бағишланган тантанали маросим бўлди. Бир неча кун давом этадиган мусобақа байроғи кўтарилди. Умидли кичик тўп усталари баҳсини яккама-якка беллашиш иштирокчилари бошлаб беришди. 32 нафар теннисчининг тенг ярми курашни давом эттириш имкониятига эга бўлди. Кучлилар даврасида республикамиз спортчилари ҳам бор. Жумладан, Ўзбекистоннинг бир неча бор чемпиони Светлана Юрченко ҳамда Наталья Степанова билан Виктор Богатиревлар дастлабки учрашувда муваффақият қозондилар. Шунингдек, москвалик М. Бикова билан ЧССР теннисчиси Тессаровалар ҳам курашни давом эттириш ҳуқуқига эга бўлишди. Кеча яккама-якка ва жуфт бўлиб баҳслашишлар давом эттирилди.

ЎРИНЛАР ВА СОВРИНЛАР

● **ШАХМАТ.** Москвада юбилей чемпионати иштирокчилари ўртасида кечиктирилган ўйинлар давом эттирилди. Бунда тошкентлик Г. Аъзамов москвалик Ю. Балашовга ютқазиб, красноярсклик Л. Псахисдан устун келди. Ҳозир Г. Аъзамовнинг 4 очкоси бўлиб, икки ўйини кечиктирилган. Чемпионатда 11 имкониятдан 7 очко тўплаган А. Карпов пешқадамлик қилмоқда.

● **ФУТБОЛ.** Олий лига командалари ўртасида ўтказилган 6-тур ўйинлари қуйидагича якунланди: «Динамо» (Тб) — «Днепр» — 3:1, «Нефтчи» — «Шахтёр» — 3:1, «Арарат» — «Динамо» (Мн) — 2:0, «Металлист» — «Торпедо» (М) — 1:1, «Пахтакор» — «Черноморец» — 1:2, «Торпедо» (К) — «Жальгирис» — 1:2, «Динамо» (М) — «Спартак» — 0:0, «Динамо» (К) — ЦСКА — 1:0, «Зенит» — «Нистру» — 4:1. Ҳозир «Арарат» ҳамда «Торпедо» (М) командалари 10 тадан очко билан олдинда боришмоқда.

ТОҒЛАР САХОВАТИ

ТАБИАТ ВА ИНСОН

Яккабоғ — Қашқа воҳасининг табиати сўлим масканларидан бири. Ҳисор тоғ тизмалари ёнбағирларидаги азамат арчалар, турна кўзидек тиниқ булоқ ва сойлар, шовуллаб турган боғлар кишига чексиз завқ бағишлайди. Табиат ошифталари — ўрмончилар эса ана шу саxий, мафтункор тоғлар, сўлим гўшадаги «хазина»ларнинг яратувчилари, халоскорлари, «хўжайинлари»дир.

Район ўрмон хўжалиги тоғ ёнбағирларини ўзлаштириш юзасидан катта ишларни амалга оширмоқда. 20 йил мобайнида камида минг гектар ер зинапоя усулида ўзлаштирилиб, узумзорга, дарахтзорга айлантирилди. Арчалар ҳам кўпайиб қолди. Улар кўпайган сайин қуриб қолган булоқлар яна «тилга кириб», тошлар остидан қайнаб чиқа бошлади. Ҳайвонлар ҳам анча яйраб қолди. Ҳозир айиқ, ёввойи чўчқа бирам кўпайганки...

Тоғлардаги боғларга сафаримиз Ишкентдан бошланди. Бу ерда хўжаликнинг Лангар ўрмончилик бўлими иш олиб боряпти. Кекса ўрмончи Шамсуддин ака Оллоёров бизга ҳамроҳ бўлди. Тоғ йўли тепага қараб ўрлайди. У баъзан қаралса кўз тиниб кетадиган жарликлар ёнидан ўтади. Ҳамма ёқни қалин арчалар, ёввойи бодомзорлар эгаллаган. Тоғ тепасига, 2,5—3 минг метрга кўтарилиш билан кўз ўнгимизда ажойиб боғ намоён бўлди.

— Бу ерда, 50 гектардан ортиқ майдонда бодом, анжир, шафтоли, ёнғоқ ўстиряпмиз, — деди ҳамроҳим.— Олди ҳосилга кирди... Боғ яратиш осон бўлмади, албатта. Ер тошдай қотиб кетган. Чўкични урсанг тошга қарсиллаб тегади. Тракторни олиб чиқиб ҳайдаб ҳам кўрдик. 3—4 метр юриши билан плуг тиши синиб кетади. Яна алмаштирамиз... Шундай қийинчиликлар билан тошларни ағдариб, зинапоя қилиб, чуқурча қазиб, ниҳол экдик. Қор, ёмғир сувлари зое кетмасин деб ариқчалар чиқардик. Қишда чиқиб қорларни тўплаймиз. Бундан ташқари пастдан гўнг ташиб ниҳоллар остига солдик. Ҳамма гап меҳнатда экан. Кўплар бу ерларда гиёҳ кўкаришига, боғ бўлишига ишонмасди. Йўқ, мана, экканларимизнинг деярли ҳаммаси тутиб кетди.

Ўрмончиларнинг ҳикоя қилишларича, бу ерларда ҳар йили мевадан ташқари кўплаб шифобахш ўт-ўланлар топширилмоқда. Ҳайвонот ва паррандалар оламининг нодир, «Қизил китоб»га кирган турлари авайлаб асралмоқда. Бу ишларда ака-ука Шамсуддин, Тўра, Ҳусан Оллоёров ва уларнинг ўғил-невараларининг хизматлари катта.

— КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май Пленуми қарорларини, мамлакатимиз Озиқ-овқат программасини амалга оширишга ўрмончиларимиз катта улуш қўшишга бел боғлаганлар, — деди ўрмон хўжалиги директори Эргаш Эшов. — Давлатга 300 тоннадан ортиқ мева ва 40 тонна узум топширдик. Бундан ташқари хўжалигимизда асаларичилик, қуёнчилик тез суръат билан ривожланмоқда. 700 уя асаларимиз бўлиб, 15 минг килограмм сифатли асал олдик.

Асосий вазифаларимиздан яна бири тоғлардаги боғларни кўпайтиришдир. Шу мақсадда Қизилсув ўрмончилик бўлимидаги питомникда бир неча миллион дона кўчат ўстирилмоқда. Биз айниқса, бодом, шотут, чирқўноқ, ёнғоқ, писта каби инсон организми учун ниҳоятда фойдали бўлган дарахт турларини кўпайтиряпмиз. Техника ва ишчи кучларини Ишкент, Посра, Чуянли қишлоқлари атрофларидаги тоғ ёнбағирларини зинапоя усулида ўзлаштиришга ташлаганмиз. Эрта баҳорда бир неча минг дона кўчат ўтқазилди.

Шу беш йиллик охирига бориб хўжаликда мева ва бошқа маҳсулотлар етиштириш бир ярим-икки баробар кўпаяди. Асал ва қуён гўшти етиштириш, халқ истеъмол буюмлари ишлаб чиқариш кескин ортади. Тоғлар бағри янада кўркам, сўлим, оромбахш бўлиб бораверади. Ўрмончиларни ўйлантираётган, ташвишга солаётган проблемалар ҳам йўқ эмас. Ўрмон хўжалиги ҳар йили шартнома асосида Яккабоғ районидаги колхоз ва совхозларга иҳотазорлар, боғлар топширади. Бу боғлар эса кўпинча ўз ҳолига ташлаб қўйилмоқда. Масалан, «Коммунист», Ленин номли, Будённий номли совхозларга топширилган минг гектарга яқин узумзор, боғлар қаровсиз аҳволда. Ойлаб, йиллаб ости юмшатилайди. Чорва моллар қўйиб юборилади, пайҳон қилинади. Парвариш қилиш, ҳосилдорлигини ошириш ҳақида ҳеч ким ўйлаб кўрмайди. Ўрмончилар азбаройи жонлари ачиганидан хўжалик раҳбарларини бир неча марта огоҳлантиришди. Аммо улар топшириб ҳақини олдингларми, энди ишларинг бўлмасин қабилида иш тутишяпти. Бепарволик шу зайлда давом этаверса, қанча қийинчилик ва меҳнат билан яратилган бодом, ёнғоқ, олма, писта сингари дарахтлар ҳоли нима кечади?

Ўрмон хўжалиги территориясида суғориладиган, ҳосилдор ерлар ниҳоятда кам. Шу сабабли ўрмончилар тоғу тошдан иборат лалми майдонларда дарахт ва бошқа экинлар экишга мажбур бўлмоқдалар. Ҳолбуки, «Коммунист», Будённий номли, Ленин номли совхозларнинг уларга туташ шундай ерларидан чорва боқиладиган яйлов сифатида фойдаланишмоқда. Уларни ўрмончиларга ўтказиш кўпроқ самара бермасмикин?!

Ўрмон хўжалиги Ҳисор тоғ тизмаларидаги 27 минг гектардан ошиқ майдонни эгаллаган бўлиб, тоғ ичкариси зоналарида кўплаб арча, бодом табиий ҳолда ўсяпти. Афсуски, айрим кишилар табиат бойликларини сақлаш тўғрисидаги қоидаларни қўпол равишда бузиб минг йиллик арчаларни кесмоқдалар. Масалан, Қамаши районидан Бахтиёр Муродов, Деҳқонобод районидаги «Кўкбулоқ» совхози чўпони Ҳафиз Қаршиев сингари кишилар арча кесаётган пайтда ўрмончилар томонидан ушландилар. Бундай ҳолга қатъий чек қўйиш лозим. Тоғлар бағри ана шу довдарахт ва турфа ҳайвонот олами туфайлигина обод ва кўркамдир.

Н. ТИЛАВОВ,
СССР Журналистлар союзининг аъзоси.

Тошкентнинг 2000 йиллиги олдидан

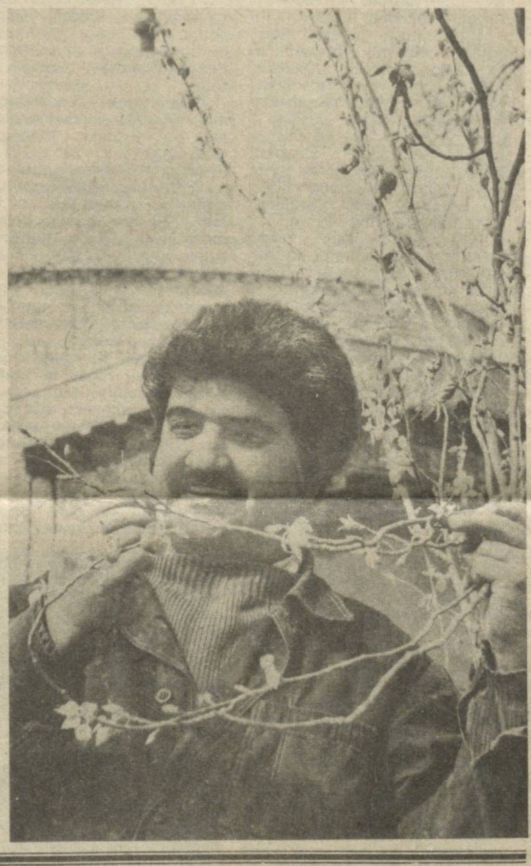

Тошкентнинг 2000 йиллик юбилейига «Меъмор» таъмирлаш бирлашмаси қизғин тайёргарлик кўрмоқда. Шаҳардаги қадимий ёдгорликларнинг кўпчилиги таъмирланади. Булар орасида Чилонзор районидаги Ҳайробод эшон мачити ҳам бўлиб, у икки йил мобайнидаги жиддий таъмирлаш ишларидан сўнг асл ҳолига келтирилди. Суратларда: 1. Ҳайробод эшон мачити устунларини таъмирлаш пайти. 2. Ёдгорликнинг ташқи кўриниши. 3. Олим Ражапов таъмирлаш ишларининг ажойиб устаси саналади.

В. Молгачёв фотолари.

ОРОМГОҲЛАР ЧОРЛАЙДИ

Маданият ва истироҳат боғларида ёзги мавсум бошланди

Республикамизда 84 маданият ва истироҳат боғлари бўлиб, улар меҳнаткашларга намунали маданий хизмат кўрсатмоқда. Ўтган йилнинг ўзида уларда 8 мингдан ортиқ оммавий тадбирлар, 10 мингдан зиёд лекция ва суҳбатлар ўтказилди, 7 мингдан кўпроқ концерт ва спектакллар намойиш этилди.

Тошкент, Самарқанд, Наманган, Қўқон каби шаҳарлардаги бир қатор маданият ва истироҳат боғларига боғпаркчилик санъатининг мустақил асари сифатида қаралмоқда. Мазкур паркларда йилига кўплаб бадиий, илмий-оммабоп ва ҳужжатли фильмлар кўрсатилади. Турли мавзуларга бағишланган тематик кечалар ўтказилади. Бу боғларда корхоналар, колхоз ва совхозларнинг меҳнаткашлари коллектив равишда дам оладилар. Самарқанддаги М. Горький номли маданият ва истироҳат боғида шаҳардаги лифтсозлик ва суперфосфат заводлари ишчилари, «Ҳужум» фабрикаси тикувчиларининг коллектив бўлиб дам олишлари анъана тусини олган. Боғларда дам олиш чоғлари ўтказилаётган дўстлик карнаваллари, гул ва ҳосил байрамлари, аския кечалари меҳнаткашлар учун чинакам ҳордиқ кечаларига айланиб бормоқда.

Пойтахтдаги М. Горький номли болалар боғида «Юлдузингни излаб топ» деган уюшма ишлаб турибди. Бунда ўсмирлар турли касб эгалари, меҳнат ветеранлари, ишлаб чиқариш илғорлари билан учрашадилар. Шунингдек, «Дунёда минглаб ҳунар бор, шулардан бири сеники» деган байрам ҳам ҳар вақт қизиқарли ўтади. Бундай учрашувлар ёшларнинг касб танлашлари, ҳаёт йўлларини аниқлашларида катта ёрдам беради.

Ҳар йили доҳиймиз В. И. Ленин туғилган кун — 22 апрелда республикамизнинг барча маданият ва истироҳат боғларининг ёзги мавсуми очилиши анъана бўлиб қолган.

Тошкент шаҳридаги 16 боғ ёзги мавсумга алоҳида масъулият билан тайёргарлик кўрмоқда.

Пойтахтнинг Тельман номли, Ленин комсомоли номли, «Ўзбекистон комсомолининг 40 йиллиги» паркларида ўтказиладиган «Тошкент — дўстлик ва тинчлик шаҳри», «Тошкент — Шарқ машъали», «Тошкент — нон шаҳри» каби оммавий сайллар Тошкентнинг 2000 йиллик юбилейига бағишланади.

Янги мавсумда пойтахт паркларида 110 дан ортиқ замонавий аттракционлар, 15 прокат базалари, яхши жиҳозланган 6 та ёзги театр бинолари, 30 дан ортиқ спорт майдончалари, шахмат ва шашка тўгараклари, кўплаб бадиий ҳаваскорлик коллективлари, техник клублар ва бошқалар дам олувчилар хизматида бўлади.

Республикамиз оромгоҳларида ёзги мавсум бошланди. Чаман-чаман гулзорлар, соя салқин боғлар бағри дам олувчилар учун очиқ.

Р. ХЎЖАЕВ,
Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги маданий-оқартув муассасалари бошқармасининг бошлиғи.

МАКТАБ САҲНАСИДА

Тошкентдаги 116-ўрта мактабда адабий-бадиий кечалар, турли мавзуларга бағишланган суҳбатлар тез-тез ўтказиб турилади. Мактаб ҳаваскорларининг саҳнага чиқишлари, айниқса, яхши таассурот қолдирмоқда. Жумладан, тил-адабиёт ўқитувчиси Т. Аҳмадкабиров раҳбарлигида Уйғун ва Иззат Султоннинг «Алишер Навоий» пьесасининг қўйилиши диққатга сазовор бўлди. Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флоти байрами кунига бағишланган адабий-бадиий кечада «Алишер Навоий» спектакли юқори синф ўқувчилари ижросида намойиш этилди. 8 Март куни спектаклдан парчалар кўрсатилди. Шу кунларда мактаб ҳаваскорлари яна саҳнага чиқишга тараддуд кўрмоқдалар.

М. РУСТАМОВА.

Редактор ўринбосари
Б. ЮСУПОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

«ЦЕНТРОСОЮЗ»нинг
БУТУНИТТИФОҚ КООПЕРАТИВ САВДОСИ ЭКОНОМИКАСИ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИНИНГ (ВНИИЭКТ) ЎЗБЕКИСТОН ФИЛИАЛИ
бўлинмалар ва секторлар бўйича
ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРИГА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

мудирлар: талаб-эҳтиёжларни ўрганиш ва прогноз қилиш (экономика фанлари кандидати, мутахассислиги бўйича илмий иш стажи бўлган, олий савдо-иқтисод маълумотига эга мутахассис) область лабораториялари билан ишлаш конъюктурасини ўрганиш (экономика фанлари кандидати, илмий иш стажига, савдо-иқтисод маълумотига эга мутахассис);

катта илмий ходим: озиқ-овқат бўлмаган моллар бозорларини тадқиқ этиш (фан кандидати, мутахассислиги бўйича илмий иш стажига, олий савдо-иқтисод маълумотига эга бўлган мутахассис);

кичик илмий ходимлар: савдо экономикаси, умумий овқатланиш экономикаси, саноат экономикаси, озиқ-овқат бўлмаган моллар бозорларини тадқиқ этиш, уй-рўзғор ва маданий-маиший моллар бозорларини тадқиқ этиш, область лабораториялари билан савдо қилиш ва ишлаш конъюктурасини ўрганиш (мутахассислиги бўйича илмий иш стажи бўлган, олий савдо-иқтисод маълумотига эга мутахассис).

КОНКУРС МУДДАТИ — 30 АПРЕЛГАЧА.

Конкурс қатнашчилари учун ариза ва ҳужжатлар қоидага мувофиқ равишда қуйидаги адресга юборилсин: 700003, Тошкент шаҳри, Ўзбекистон кўчаси, 45-уй. Телефонлар: 41-23-74, 41-20-03.

Бўлимлар ва секторларнинг мудирлиги вазифаси учун ёзилган аризалар институт директори номига расмийлаштирилади.

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети «ЎЗБЕКСЕЛЬМАШ» ишлаб чиқариш бирлашмаси базасидаги

214-ШАҲАР ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1983-84 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИ ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛИКЛАР БЎЙИЧА ЮҚОРИ МАЛАКАЛИ МУТАХАССИСЛАР ТАЙЁРЛАЙДИ:

саноат ускуналари бўйича слесарь-ремонтчи, металл бўйича токарь (токарь-револьверчи, токарь-каруселчи, программа билан бошқариладиган станокларнинг оператори), **механика-йиғув ишлари слесари** (разметкачи, станоклик ва слесарли ишларнинг контролёри), **электро-монтажчи, электр газ-пайвандчи, фрезерчи, штамповкачи, қуюв ишлаб чиқариши қолипчиси, слесарь-асбобсоз.**

УҚИШ МУДДАТИ: 8 синф ҳажмида маълумотлилар учун 3 йил, ўрта маълумотлилар учун 1 йил, Совет Армияси сафида ҳарбий хизматни ўтаб қайтганлар учун эса 6 ой.

Счёт-ҳисоблаш машиналари оператори.

УҚИШ МУДДАТИ: 8 синф ҳажмида маълумотлилар учун 3 йил, ўрта маълумотлилар учун эса 1 йилу 6 ой.

Машғулотлар группалар комплектлангандан сўнг бошланади.

15 ёшдан 25 ёшгача бўлган йигит ва қизлар қабул қилинади.

МАШҒУЛОТЛАР ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Билим юртида 3 йил ўқиганлар ўрта маълумот тўғрисида аттестат ва 2 та аралаш касбни эгаллаганликлари тўғрисида диплом оладилар.

Уқиш даври меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Уқувчилар кийим-бош ва кунига уч маҳал иссиқ овқат билан таъминланадилар.

Ўрта маълумот билан ва Совет Армияси сафидан ҳарбий хизматни ўтаб қайтиб келгандан сўнг билим юртига кирганларга ҳар ойда 76 сўмдан стипендия берилади.

Билим юртини имтиёзли диплом билан битирганлар олий ва ўрта махсус ўқув юртларига имтиёзли равишда қабул қилинадилар.

Бошқа шаҳарликлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Билим юртида спорт секциялари, вокал-чолғу асбоблари ва миллий асбоблар ансамбллари, бичиш ва тикиш, техника ижоди тўгараклари мавжуд.

ҲУЖЖАТЛАР ҲАР КУНИ СОАТ 9.00ДАН 17.00ГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Аризага қуйидаги ҳужжатлар қўшиб топширилади: туғилганлиги тўғрисида гувоҳнома (ёки паспорт), маълумоти тўғрисидаги ҳужжат, турар жойидан справка, ота-онасининг иш жойидан справка, 286-формадаги медицина справкаси, 3x4 см. ҳажмдаги 6 дона фотосурат.

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳри, Киров райони, Ж. Обидова кўчаси, 70-уй (2, 16, 25, 28, 29-трамвайлар, 8, 9, 51, 60-автобусларнинг «Ғалаба боғи» бекати). Телефон 35-08-02.

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 21/IV да **Майсаранинг иши,** 22/IVда **Иоланта.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 22/IVда **Қизил яйловдаги кўк тулпорлар,** 23/IV да **Рўё.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 21/IVда **Ишонмасанг ўламан,** 22/IVда **Лайли ва Мажнун,** 23/IVда **Мангулик.**

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«Етти ажойиб масхарабоз»** Москва цирки усталарининг томошалари (19.30да).

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг
ЎСИМЛИКЛАР ЭКСПЕРИМЕНТАЛ БИОЛОГИЯСИ ИНСТИТУТИ
1983 йил учун қуйидаги ихтисосликлар бўйича
АСПИРАНТУРАГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кундузи, сиртқи — ўсимликлар физиологияси (4 ўрин), генетика (5).

Ҳужжатлар 3 майгача қабул қилинади.

Адрес: 700125, Тошкент шаҳри, Ф. Хўжаев кўчаси, 28-уй.

Ўзбекистон ССР Олий суди коллективи Ўзбекистон ССР Олий судининг аъзоси М. Мақсудовага ўғли
Рустам ХЎЖАЕВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

21 АПРЕЛЬ, ПАЙШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Горнчилар, қаердасиз! 10.25 — В. И. Ленин. Ҳаёти саҳифалари. Телефильм. 11.25 — Халқ ижоди. 12.10 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.15 — Ҳужжатли фильмлар. 16.15 — В. И. Ленин севган асарлар. 17.00 — Шахмат мактаби. 17.30 — Расмларда қуёш акси бор. 17.45 — Миллионлар ленинча университети. 18.15 — Хоккей. Жаҳон чемпионати. СССР — ГФР. Танаффус пайтида дунё воқеалари. 21.30 — Время. 22.05 — Концерт. 24.00 — Дунё воқеалари.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Илмий-оммабоп фильм. 9.35 ва 10.45 — Табиатшунослик. 9.55 — Табер— оммабоп фильм. 10.15 ва 13.30 — Испан тили. 11.05 — СССР халқларининг куйлари. 11.35 ва 12.35 — Зоология. 12.00 — Сиз яратган боғ. 13.00 — Тарих. 14.00 — А. П. Чехов. Чайка. 14.45 — Империянинг емирилиши. Бадиий фильм. 16.20 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Концерт. 19.00 — Оналар мактаби. 19.30 — Ёдингдами, ўртоқ... 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — Ҳужжатли фильм. 21.00 — Шеърий композиция. 21.30 — Время. 22.05 — Яна тонг отди. Бадиий фильм. 23.25 — Рассомлар ҳақида ҳикоялар.

ТОШКЕНТ-I. 11.30 — Ўзбекистон ССР тарихи. 12.00 — Болалар учун концерт. 12.30 — Ўзбекистон ССР тарихи. 13.00 — Резидент тақдири. Бадиий фильм. 2-серия. 18.05 — Фильм-концерт. 18.15 — Ҳужжатли фильм. 19.30 — Ахборот. 20.00 — Дунё воқеалари. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Ильич севган асарлар. 21.30 — Время. 22.05 — Сув ва ҳосил. 22.25 — Оққўнгил кишилар. Бадиий фильм.

ТОШКЕНТ-II. 18.00 — Немис тили. 18.30 — Асрлар садоси. Телефильм. 18.40 — Назарий механика. 19.30 — Шеърият дафтаридан. 19.50 — Телефильм. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Реклама. 20.35 — Ўзбекгидроэнергострой трестининг 50 йиллигига. 21.00 — Телефильм. 21.30 — Москва-II.

22 АПРЕЛЬ, ЖУМА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Ўсмирлар ижоди. 10.25 — В. И. Ленин. Ҳаёт саҳифалари. 3-фильм. 11.25 — Концерт. 12.10 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.00 — Москва ва москваликлар. 16.30 — Қувноқ нотачалар. 16.45 — Давримиз Ленинномаси. 17.15 — Хоккей. Жаҳон чемпионати. ЧССР — Канада. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — А. Бородин. Қаҳрамонлик. 19.55 — В. И. ЛЕНИН ТУҒИЛГАН КУННИНГ 113 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ТАНТАНАЛИ ЙИҒИЛИШ ВА КОНЦЕРТ. Танаффус пайтида — Время. 23.30 — Рус музейи. 24.00 — Янгиликлар.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Илмий-оммабоп фильм. 9.35 ва 10.35 — География. 10.05 ва 14.05 — Инглиз тили. 11.05 — Физика ва илмий-техника революцияси. 11.35 ва 12.40 — Ёзувчилар В. И. Ленин ҳақида. 12.05 — Эркин мавзуда иншо. 13.10 — Физика. 13.40 — Тарих. 14.35 — Лениннинг жонли сўзи. 15.15 — Илмий-оммабоп журнал. 16.00 — Э. Казакевич. Кўк дафтар. 16.20 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Саёҳатчилар клуби 19.45 — Ғалла сабоқлари. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — Концерт. 22.05 — Ҳаётбахш ўлим. Бадиий фильм.

ТОШКЕНТ-I. 11.30 — Ҳужжатли фильмлар. 12.30 — Китоб — бизнинг дўстимиз. 13.15 — Касблар ҳақида ҳикоялар. 13.45 — Оққўнгил кишилар. Бадиий фильм. 17.45 — Биз — Ильич набиралари. 18.15 — Ёшлик. 18.40 — Л. Бетховен. Аппасионата ва Ойдин соната. 19.20 — Ахборот. 19.55 — Москва. В. И. ЛЕНИН ТУҒИЛГАН КУННИНГ 113 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ТАНТАНАЛИ ЙИҒИЛИШ. 21.30 — Время. 22.05 — Олтинчи июль. Бадиий фильм. 23.50 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 18.00 — Ўртоқ Ленин сўзи. Телефильм. 18.10 — Физика. 19.00 — Пойтахтимизнинг чиройига чирой қўшиб. 19.30 — Карск дарвозалари. 19.50 — Янгиликлар. 20.10 — Геометрия. 21.00 — Пойтахт области чорвадорлари ҳузурида. 21.30 — Москва-II.

Радио

21 АПРЕЛЬ, ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА 8.30 — Классик қўшиқлар. 9.30 — Ўзбекистон композиторларининг қўшиқлари. 12.10 — Ишчинома. 13.00 — Малши. 14.00 — Табаррук замин. 18.15 — Халқаро аҳвол кундалиги. 19.25 — Юность Узбекистана. 20.50 — Ленинча тинчлик сиёсати амалда. 21.10 — Ўрта Осиё ва Қозоғистон драматурглари ижодий конференцияси қатнашчиларининг давра суҳбати. 21.30 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 22.30. — «Ниҳол» дуторчи қизлар ансамбли ижро этади. 23.10 — Теннис бўйича халқаро ўсмирлар турниридан репортаж.

БИЗНИНГ АДРЕС:
700000, Тошкент-П, Ленин кўчаси, 41

ТЕЛЕФОНЛАР
Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 33-11-49, 32-54-13.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР